

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

15^E JAARGANG

WOENSDAG 7 MEI 1930

No. 749

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
 COMMISSIE VAN ADVIES:
 Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
 Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
 Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
 Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
 Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.
 Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
 Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.
 Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
 Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

6 MEI 1930.

De geldbehoefte voor de meest belangrijke maandswisseling van het jaar is ditmaal wel zeer gering geweest. De verlaging met een half procent van de tarieven van verschillende buitenlandse circulatiebanken, (Londen, Parijs, Brussel, Kopenhagen) heeft stellig er toe medegewerkt om de geldmarkt hier ruim te houden. Een verheffing van de rentetarieven vond dan ook nauwelijks plaats. Callgeld liep, zooals te verwachten was, zeer sterk op en steeg van den zeer abnormalen stand van den voorlaatsten dag ad $1\frac{1}{2}$ pCt., op den ultimo tot 3 pCt. en later tot $3\frac{1}{4}$ à $3\frac{1}{2}$ pCt., maar daarmee was vrijwel de geheele geldvraag gedekt. De prolongatierente bleef onveranderd op ca. $3\frac{1}{2}$ pCt. en particulier disconto, dat op den ultimo nog even omhoog liep tot $2\frac{15}{16}$ pCt., was twee dagen later alweer tot $2\frac{11}{16}$ pCt. teruggelopen en werd gisteren weder voor $2\frac{1}{2}$ pCt. afgedaan.

* *

Op de balans van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een stijging van f 1,1 miljoen te zien. De beleeningen vertoonen, blijkbaar als gevolg van de maandswisseling, een stijging van f 36,8 miljoen. Het renteloos voorschot aan het Rijk blijkt gedurende de afgelopen week geheel te zijn afgelost, om plaats te maken voor een creditsaldo van de schatkist, ten bedrage van nageen f 1 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. De zilvervoorraad daalde met f 400.000. De post papier op het buitenland geeft een vermeerdering van f 11,1 miljoen te zien, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans met f 2,2 miljoen blijken te zijn teruggelopen.

De biljettencirculatie klom met f 36,1 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen geven een vermindering van f 5,7 miljoen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 12,7 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt 52.

* * *

De koersen hebben deze week aanvankelijk weinig gefluctueerd, ondanks de talrijke disconto-verlagingen, die er plaats vonden. Op den laatsten dag was er een zeer groot aanbod van Ponden, waardoor de koers beduidend daalde en ook de overige deviezen mee

naar beneden trok. Het Pond kwam van $12.07\frac{7}{8}$ op $12.07\frac{1}{8}$, de Dollars van 2.4845 op 2.4835. De Dollar-koers in Londen kwam van 4.8617 op 4.8603 na voorbijgaand 4.8626 te hebben genoteerd. Marken daalden van $59.31\frac{1}{2}$ op $59.28\frac{1}{2}$ (Ponden tegen Marken $20.36\frac{1}{4}$). Fransche Franken konden zich handhaven en waren ten slotte nog iets hooger ($9.74\frac{5}{8}$ —9.75), omdat de Pondenkoers te Parijs nog verder terugliep (van $123.93\frac{1}{2}$ toe 123.85, dus onder het goudpunt). Zwitsersche Francs kwamen van 47.18 op $47.13\frac{1}{2}$ (Ponden tegen Zwitsersche Francs $25.08\frac{1}{2}$). Peseta's lager op 30.70. Zeer flauw waren eerst Argentijnsche Pesos, die tot $94\frac{1}{4}$ inzakten, waarop een herstel tot $96\frac{1}{2}$ volgde. De Pondenkoers in Buenos-Aires steeg tot $42\frac{11}{16}$ d. en daalde daarna weder tot $43\frac{9}{16}$ d. Milreis hooger: $29\frac{3}{4}$. Canada lager: $2.47\frac{3}{8}$.

De marges op de termijnmarkt fluctueerden nog al. Ten slotte noteerden 1 en 3 maands Ponden resp. $1\frac{1}{16}$ — $1\frac{1}{8}$ en $1\frac{13}{16}$ — $1\frac{15}{16}$ cent. Dollars voor dezelfde termijnen 18—18 en 24—26 cent boven den contanten prijs. Maands Marken werden à pari verhandeld, driemaands Marken deden 4—3 cent disagio.

LONDEN, 5 MEI 1930.

De Bank van Engeland is Donderdag j.l. dan toch eindelijk overgegaan tot een verdere verlaging van het officieel disconto tot 3 pCt. Het kwam voor velen nog als eene verrassing, daar de loop van de wisselkoersen gedurende de laatste 2 weken zeker niet in die richting wees. Er schijnen tegenwoordig dan ook nog geheel andere motieven in aanmerking genomen te worden, waarbij op het oogmerk de aannstaande groote internationale leeningen en daarvan vooral de Duitsche reparatie leening, een groote rol spelen.

Voor deze leeningen worden door de goedkoopere geldkoersen in de voornaamste centra gunstige omstandigheden gecreëerd in de verwachting dat het publiek daardoor te gereeder tot deelname zal overgaan. Toch zullen de voorwaarden van de leeningen zelf ook aantrekkelijk moeten zijn en het is de vraag, of het $5\frac{1}{2}$ pCt. type, waarover gesproken wordt, voor de Duitsche reparatie-leening aantrekkelijk genoeg zal blijken te zijn.

Geld bleef de geheele week zeer ruim, waarop zelfs de laatste dag van April geen noemenswaardige verandering vermocht teweeg te brengen. Na de disconto-verlaging werd het aanbod van geld nog iets grooter.

Disconto verzwakte alreeds in de eerste helft van de vorige week van $2\frac{5}{16}$ — $\frac{3}{8}$, maar zakte na Donderdag nog verder in. De nieuwe schatkistpromessen werden tot $2\frac{1}{16}$ pCt. toegewezen, terwijl de notering voor 3 maands bankaccepten $2\frac{1}{16}$ — $\frac{1}{8}$ pCt. bedroeg.

De verlaging van het disconto heeft dus niet, zooals dat gewoonlijk geschiedt, eene toenadering tusschen het officieele en het particuliere disconto gebracht. De Bank of England heeft reeds sedert verscheidene weken haar invloed op de particuliere discontomarkt verloren en de verlaging heeft daarin geen verbetering gebracht.

DE GRAANRECHTEN IN DUITSCHLAND EN HUN GEVOLGEN.

Men wordt sterk getroffen door de eenzijdigheid der maatregelen, die Duitschland den laatsten tijd neemt, om verbetering in zijn landbouwtoestanden te brengen en verbaast zich over het systeem, alleen de verschijnselen en niet de oorzaken te bestrijden. Toch gaan ook in Duitschland hiertegen wel stemmen op, en geeft men zich rekenschap, dat er te veel en te uitsluitend nadruk wordt gelegd op voortdurende verhooging der invoerrechten, waardoor het doel van betere landbouwtoestanden niet kan worden bereikt, maar integendeel de noodzakelijke aanpassing aan de veranderde behoeften en mogelijkheden der markt, die veel meer dan vroeger de producten van het agrarische veredelingsbedrijf verlangt, niet wordt bevorderd, maar tegengehouden. Daardoor is Duitschland bij het concurrerende buitenland sterk achtergeraakt en houdt het aan gebruiken en methoden vast, die daar meer en meer zijn verlaten. Dit blijkt duidelijk uit het feit, dat Duitschland in 1928 in miljoenen mark invoerde: vleesch en vet 166; boter 436; kaas 103; eieren 294; vruchten 478; een totaal van bijna 1½ milliard. Men vraagt zich af of de regering niet een veel nuttiger werk zou verrichten, door de voortbrenging van deze artikelen aan te moedigen, in plaats van de grondstoffen voor de Deutsche volkvoeding met waarlijk exorbitante invoerrechten te treffen, die voor tarwe en gerst nu reeds 90 tot 100 pCt. der waarde bereiken, hoofdzakelijk met het doel, lonende prijzen van rogge te bestendigen en daardoor de productie in zijn tegenwoordigen omvang te handhaven, ja zelfs die te vergrooten van een artikel, waaraan in en buiten Duitschland hoe langer hoe minder behoefte bestaat. Is het verdedigbaar, vraagt men zich af, op deze wijze in goede oogstjaren een overschot van ruim 1 miljoen ton rogge, waar men nauwelijks raad mee weet, te blijven produceeren en valt het belang van deze hoeveelheid, die een uitvoerwaarde van ongeveer 100 tot 120 miljoen Mark vertegenwoordigt, niet in het niet tegenover het vele malen grotere belang van producten, die Duitschland importeer moet, maar gedeeltelijk zelf zou kunnen produceeren?

De oplossing zou zelfs voor een groot deel kunnen worden gevonden in uitbreiding van den verbouw van tarwe, waarvan Duitschland jaarlijks voor ongeveer 500 miljoen Mark importeert. Slechts gewoonte, sleur, onwetendheid en onvoldoende voorlichting zijn de oorzaak, dat de Deutsche boer en grondbezitter jaar in jaar uit voortgaat, op zijn lichte gronden vrijwel uitsluitend rogge te verbouwen, terwijl proeven, ook in Duitschland genomen, hebben aangetoond dat 20 tot 25 pCt. dezer gronden bij goede bewerking, bemesting en zaadkeuze, zeer goed voor tarwebouw zijn te gebruiken. Hierdoor zou het groote roggeprobleem voor Duitschland zijn opgelost en het land bovendien grootendeels ontheven zijn van de noodzakelijkheid, tarwe in te voeren. Dit blijkt uit de met rogge en tarwe bezaaide oppervlakten, die 4.7 en 1.5 miljoen H.A. bedragen, zoodat een verandering van 20 pCt. bij een goeden oogst, 1½ à 1¾ miljoen ton rogge minder, en ongeveer 1¼ miljoen ton tarwe meer zou opleveren, welke in mindering zouden komen van de ongeveer 2½ miljoen ton, die Duitschland de laatste jaren importeert.

Voor het oogstjaar 1929/30 kan in deze richting niets meer worden bereikt, omdat zoowel tarwe als rogge in Duitschland bijna uitsluitend wintergranen zijn, die in de late najaarsmaanden gezaaid worden. Trouwens in het najaar 1929 is er een vermeerdering in de met rogge bezaaide oppervlakte van ½ pCt., in die met tarwe van 2.1 pCt. geweest, welke aan het gunstige, zachte weer wordt toegeschreven. Uit deze cijfers blijkt overigens reeds een neiging in de gewenschte richting.

Het is de regering zelf, die door kunstmatige op-

INHOUD.

	Blz.	
DE GRAANRECHTEN IN DUITSCHLAND EN HUN GEVOLGEN door <i>P. W. Schilthuis</i>	414	
De Nederlandsche Katoenindustrie in 1929 I door <i>Joan Gelderman</i>	416	
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
De toestand van de Deutsche financiën door <i>Prof. Dr. M. J. Bonn</i>	417	
De economische Conferentie van de Oostenrijksche regering door <i>Dr. Richard Kerschagl</i>	420	
De economische crisis in Rusland en het roode leger door <i>Paul Olberg</i>	421	
AANTEKENINGEN:		
De geldmarkt in April.....	422	
De Vereenigde Staten en de Internationale Bank.....	423	
Het vraagstuk van de Poenale Sanctie.....	424	
De overeenkomst tusschen de producenten en verbruikers van kunstzijde in Duitschland.....	426	
Indexcijfers van groothandelsprijzen.....	426	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.....	428	
BOEKAANKONDIGINGEN:		
Dr. Gustav Mikusch: Kuba, Haiti und Louisiana als Zuckerländer, bespr. door <i>A. W. Volz</i>	428	
Het gedenkboek van de Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek 1870—1930.....	428	
MAANDLIJFERS:		
Postertijen, Telegrafie en Telefonie.....	429	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN: 429—436		
Geldkoersen.	Bankstaten.	Verkeerswezen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	

drijving der rogge-prijzen en zulk een nuttige wijziging in de cultuur en uitbreiding van het zoogenaamde veredelingsbedrijf tegenhoudt en daardoor den voorsprong van het zich aanpassende en ontwikkelende buitenland vergroot. Daarvan is het onvermijdelijk gevolg, dat ook deze buitenlandsche veredelingsproducten als kaas, boter, vet, vleesch, gevogelte, eieren telkens zwaarder moeten worden belast, omdat anders de Deutsche er onmogelijk tegen zouden kunnen concurreren. De hierdoor veroorzaakte duurte van vrijwel alle levensbehoeften voert onvermijdelijk tot een sterken drang naar loonsverhooging, welke op haar beurt de reeds groote werkloosheid zal doen toenemen en een bedreiging voor de Deutsche exportindustrie vormt. Dit zelfde gevaar vloeit bovendien direct uit de verhoogde invoerrechten zelf voort, want het is nauwelijks denkbaar, dat landen als Canada, de Vereenigde Staten, Argentinië, Australië, Roemenië, Joego-Slavië en zelfs Rusland, wier uitvoer van graan naar Duitschland daardoor sterk wordt belemmerd, zich niet zouden trachten te wreken, of althans daarmee zullen dreigen, door aan den invoer van Deutsche nijverheidsvoortbrengselen moeilijkheden in den weg te leggen. Nu reeds hoort men van 16 landen, die tegen de Deutsche verhoogingen hebben geprotesteerd. En dat alles terwille van de kans, de waarde van enkele miljoenen tonnen rogge enkele Marken per 100 KG. in waarde te doen stijgen.

Welk een wanverhouding tusschen het doel en de daartoe aangewende middelen! Ook in Duitschland zelf wordt dit beseft en gaan hiertegen waarschuwend stemmen op.

De vroegere minister-president van Oldenburg Tantzén waarschuwt voor de gevaren der verhoogde rechten, waartoe twee opeenvolgende groote rogge-oogsten in Duitschland aanleiding hebben gegeven. Hij spreekt van een daardoor veroorzaakte roggepsychose, die ertoe leidt, dat de Staat veel te sterk ingrijpt in het economisch bestel terwille van den slechten toestand der groote bedrijven op de lichte gronden van Oost-Duitschland, waarbij nauwelijks gedacht wordt aan de vele duizende kleine ondernemers, wier bestaan hierdoor wordt bedreigd, noch aan de schrikbarende prijsverhoogingen, die van dit alles het gevolg zullen zijn. Immers, om de prijzen der producten van veeteelt, mesterij, hoenderfokkerij met de hoogere rechten op de grondstoffen in overeenstemming te brengen, zou bijv. boter met 150, runderen en varkens met 60 à 80 Mark per 100 KG., zouden eieren zelfs met 5 tot 10 Pfennige per stuk

moeten worden belast, cijfers die inderdaad aan waanzin grenzen. Dit alles beteekent, dat het systeem der handelsverdragen wordt teniet gedaan, dat Duitsland tot een der duurste landen ter wereld wordt gemaakt, dat de uitvoermogelijkheid der nijverheid sterk wordt belemmerd en de groote werkloosheid nog zal toenemen. Het staat te vreezen, dat de invoer van eieren en gevogelte, die nu reeds 400 miljoen Mark per jaar bedraagt, nog zal toenemen, doordat men er voor zal terugdeinzen, de invoerrechten op al deze producten met die der grondstoffen in overeenstemming te brengen. Trouwens, voorloopig is dit voor vele niet mogelijk, omdat zij door handelstractaten met Italië, Joego-Slavië en Oostenrijk aan lagere cijfers zijn gebonden. Het handelsverdrag met Oostenrijk is echter met inachtneming van den daarin vastgestelden termijn van 6 maanden reeds opgezegd en waarschijnlijk zullen de andere wel volgen. Het is te vreezen, dat dan ook onze exportbelangen sterk in het gedrang zullen komen.

Duitsland heeft in 1929 2.6 maal zooveel kaas, 2.5 maal zooveel boter, 2 maal zooveel vleesch en spek ingevoerd als in 1913, maar in dezelfde jaren is de invoer van mais op 75, die van gerst op 56 pCt. gedaald, alles tengevolge van een onjuiste wetgeving, die zich blindstaart op het belang van een op 15 à 20 duizend geschat aantal grondbezitters en daardoor dat van talloze kleine ondernemers en de algemeene concurrentie-mogelijkheid van Duitsland op de wereldmarkt in gevaar brengt.

* * *

De Minister voor Volksvoeding, Dietrich, heeft zijn Maismonopolie er op 26 Maart in den Rijksdag slechts weten door te halen, door met aftreden te dreigen. Hierop hebben de Duitsch-Nationalen, bij monde van den lateren Minister Schiele, verklaard, blanco te zullen stemmen, en werd het Monopolie aangenomen met behulp der Sociaal-democraten, die als één man voorstemden en er zelfs hun toestemming tot de overige artikelen der wet, met name de verhooging van het invoerrecht op tarwe van R.M. 9½, op R.M. 12.—, dat zij oorspronkelijk als onaannemelijk hadden verworpen, van afhankelijk stelden, daar blijkbaar dit voorproefje van Staatssocialisme geheel in hun kader past. Hiermee steunt de landbouwpolitiek der regeering in hoofdzaak op deze partij, wat een wankel basis lijkt. Immers, hoe licht kan het gebeuren, dat een gewijzigde politieke constellatie gansch andere mogelijkheden schept, en welk een voor den Duitschen landbouw gevaarlijk wapen zou het Maismonopolie kunnen worden in de handen van een eventueele linker meerderheid, die het evengoed zouden kunnen gebruiken als een middel tot prijsverlaging, als het nu voor het tegenovergestelde doel bestemd is. Terwijl het invoerrecht op tarwe van 9½ op 12 Mark, dat op gerst van 5 op 10, op haver van 8 op 12 Mark verhoogd werd, heeft men dat van 9 Mark op rogge onveranderd gelaten, daar eindelijk zelfs tot de politici is doorgedrongen, dat men niet door verhooging van invoerrechten een artikel dunder kan maken dat uitgevoerd moet worden. Men hoopt echter, dat door dit verschil van 3 Mark per 100 KG. enerzijds het gebruik van roggebrood ten koste van tarwebrood zal vermeederen, anderzijds dat reeds dit jaar een begin zal worden gemaakt met meerderen uitzaai van tarwe, op grond die tot nu toe voor rogge werd gebruikt.

Tenslotte heeft de Rijksdag zelf geen uitweg meer geweten en den moed gemist verdere verantwoordelijkheid voor het toedienen van steeds grootere doses narcotica aan het zieke landbouwlichaam te dragen, maar deze van zich afgeschoven door de wet van 26 Maart 1930 wat tarwe en haver betreft buiten werking te stellen en bij de zoogenaamde wet-Schiele van 14 April de Regeering, wat in dit geval den sterken man van het oogenblik, Minister Schiele, aanvoerder van het „groene front” en voorzitter van

den Duitschen landbouwbond beteekent, te machtigen met ingang van 24 April de rechten op tarwe, rogge, gerst, haver en de daaruit vervaardigde producten naar gelang van den loop der prijzen en de gebleken behoefte, te regelen, waarbij voor tarwe een gemiddelde prijs van R.M. 260 (die nu reeds overschreden is), voor rogge van R.M. 230 (nu R.M. 170) per 100 KG. tot richtsnoer zal dienen. Het invoerrecht op tarwe mag schommelen tusschen R.M. 1.50 en 15.—, voor haver tusschen R.M. 4.— en 12.—, terwijl dat voor voedergerst zich tusschen R.M. 2 en 12 (alles per 100 KG.) mag bewegen en alle rechten telkens na een periode van minstens 6 maanden zullen worden herzien. Tevens is een invoerrecht op zemelen, die tot nu wegens hun uitsluitend gebruik als veevoeder vrij waren, belast met een invoerrecht van de helft van dat op rogge, behalve tarwe-zemelen, die vrij blijven.

Bovendien is de Regeering gemachtigd, de waarde der „Einfuhrscheine”, dus de terugbetaling in geval van uitvoer, vast te stellen, met dien verstande, dat zij grootere uitgaven uit dien hoofde, dan over 1929 zal vermijden. Waarschijnlijk zal deze voor rogge en haver op 9 Mark per 100 KG. worden verhoogd, ten einde den uitvoer, vooral van rogge, te forceeren, want deze heeft sedert 2 à 3 maanden vrijwel stil gestaan. Dit zou beteekenen, dat de uitvoerprijs op rogge bijna de opbrengst van het artikel in het buitenland zou evenaren.

Reeds vóór de wet Schiele was aangenomen, heeft de Rijksbond der Deutsche industrie er in een aan de Regeering en den Rijksdag gericht memorandum zijn bezwaren tegen ontwikkeld, daar het er een groot gevaar voor de exportindustrie in ziet door haar uitwerking op loonpolitiek en de werkloosheid.

Hij wijst erop, dat een elastisch, steeds wisselend invoerrecht, dat van ministerieele beslissingen afhankelijk is, de zaken voor den handel onmogelijk maakt, omdat aan dezen daardoor de grondslag voor zijn berekeningen ontvalt, en de grootste onzekerheid in het verkeer met andere landen ontstaat. Ook wordt kritiek geoeffend op de aan de regeering gegeven machtiging, de waarde der „Einfuhrscheine” onafhankelijk van het invoerrecht te verhoogen of te verlagen, omdat elke verhooging een buitengewone verzwarende voor de Staatshuishouding beteekent en in de met Duitsland concurreerende landen, die Deutsche granen invoeren, een kunstmatige verlaging der productiekosten van de ook met behulp daarvan geproduceerde voedingsartikelen veroorzaakt. Bovendien maakt zij de volksvoeding in die landen goedkoper en steunt dus ook de industriele concurrentie met Duitsland in dit land zelf en op de wereldmarkt.

Zooals te verwachten was, hebben deze en andere protesten niets uitgewerkt en heeft de Rijksregeering van de haar gegeven volmachten gebruik gemaakt, door met ingang van den nacht van 24/25 April de invoerrechten als volgt vast te stellen:

Tarwe van R.M. 10.— verhoogd op R.M. 15.—.

Brouw- en Industriergerst van R.M. 10.— verhoogd op R.M. 15.—.

Voedergerst gehandhaafd op R.M. 10.—,

terwijl de overige rechten onveranderd zijn gelaten. Voorloopig is ook nog niet besloten tot een verhooging van de waarde der „Einfuhrscheine”.

In verband hiermee ligt een groote moeilijkheid in den nu nog op 400.000 ton geschatten voorraad rogge, die de Regeering in den loop van dit voorjaar, grootendeels in December en Januari tot een gemiddelden prijs van 170 Mark, dus vóór den sterksten val der prijzen, door het Deutsche Getreide-Handels-Gesellschaft heeft laten koopen, om den prijs te steunen, en waarop nu niet alleen een groot verlies moet worden geleden, maar die tevens een bijna onoverkomelijke hinderpaal lijkt voor alle verdere hulpmaatregelen. Hij verhoogt het nu nog aanwezige overschot met ongeveer 50 pCt. en er bestaat natuurlijk

een sterke neiging, in de eerste plaats dezen voorraad aan te spreken, zoowel voor uitvoer als voor goedkope vervoeding in het binnenland (als hiertoe besloten wordt) maar in beide gevallen zouden de boeren niet van hun voorraad worden afgeholpen en dus alle opeenvolgende regeerings-maatregelen als tot dusver zonder resultaat blijven. De uitvoer van Deutsche rogge heeft van 1 Augustus tot einde Maart 367 duizend ton bedragen tegen 364 duizend in 1928/29, waartegenover in deze beide jaren een uitvoer van 66, resp. 98 duizend ton stond. De netto-uitvoer was in 1929/30 dus 300 duizend ton, wat, tegenover een oogst van ruim 8 miljoen ton en een nu nog voor uitvoer beschikbaar overschot van 7 à 800 duizend ton als zeer onbevredigend wordt beschouwd¹⁾.

P. W. SCHILTHUIS.

DE NEDERLANDSCHE KATOENINDUSTRIE IN 1929.

I.

Het afgelopen jaar heeft voor vele bedrijven uit de katoenindustrie ongetwijfeld groote teleurstellingen gebracht. In het begin van 1929 was de toestand over het algemeen vrij bevredigend; de verkoop van manufacturen, zoowel voor het binnenland als voor export, ging nog vlot; voorraden van stapels op Java, — dat nog steeds het grootste afzetgebied is voor de gebleekte goederen —, waren niet bijzonder groot en hoewel de marges over het algemeen kleiner zullen zijn geweest dan in de beide vorige jaren, konden de meeste fabrieken geregeld werken en was er geen reden tot ernstige klachten.

Tegen het einde van het jaar is in dezen toestand, speciaal voor de export-fabrieken, echter groote verandering gekomen. De steeds dalende prijzen voor de meeste landbouwproducten verminderde de koopkracht van groote afzetgebieden en het valt niet te verwonderen, dat zulks een zeer ongunstigen invloed had op de vraag naar manufacturen. Voor Java werd het gevolg van deze lage prijzen nog verergerd door een gebrek aan regens in vele districten, waardoor daar ook de opbrengst van den oogst tegenviel en de inlander dus wel genoodzaakt werd zijn inkoop van manufacturen nog verder in te krimpen. Deze verandering is vrij plotseling gekomen en terwijl in de voorjaarsmaanden van 1929 voorraden van manufacturen op Java vrij normaal waren en de meeste aankomende goederen vlot in consumptie konden worden gebracht, waren een half jaar later de vraag zoo verminderd en de voorraden zoo sterk toegenomen, dat onder de importeurs van katoenen goederen een waar „sauve qui peut” ontstond. Men trachtte door prijsreducties den afzet zooveel mogelijk te forceeren, zoodat opbrengstprijzen spoedig een niveau bereikten, dat in vele gevallen niet alleen lager was dan de „replacing-cost” in Europa, doch ook dikwijls meer verband hield met het aanbod in dit speciale artikel dan met den kostprijs van den fabrikant of de verbruikswaarde tegenover andere goederen.

Ook in andere Europeesche landen is de toestand van de katoenindustrie in het afgelopen jaar verre van bevredigend geweest. Wat Engeland betreft, neemt de werkloosheid in Lancashire steeds grotere afmetingen aan, terwijl de totaaluitvoer van katoenen manufacturen over 1929 slechts 3.672 miljoen square yards bedroeg, tegen 3.866 miljoen yards in 1928. In Duitsland bleef de toestand, hoewel tijdelijk oplevingen in enkele districten voorkwamen, over het algemeen onbevredigend. Hetzelfde geldt voor Polen, waar het verbruik van ruwe katoen in 1929 ongeveer 30 pCt. kleiner was dan in 1928, terwijl ook de berichten uit Tsjecho-Slowakije minder gunstig luiden. In Italië sukkelt men met moeilijkheden in de crediet-

geving aan de afnemers en plukt men de wrange vruchten van een te vlugge expansie-politiek op vele export-markten, waar deze alleen mogelijk bleek te zijn door ruime credietverlening. In België is de industrie in de laatste jaren nogal uitgebreid en kost het thans groote moeite, de vermeerderde productie te plaatsen, nu de geregelde klanten op de Afrikaansche markten den terugslag ondervinden van de verminderde opbrengst hunner uitvoerproducten. Alleen in Frankrijk is de toestand vrij bevredigend geweest, doch men heeft daar lage productiekosten, een sterk beschermde binnenlandsche markt en bovendien vaste afzetgebieden in enkele koloniën, die door sterke voorkeurtarieven op de Fransche industrie zijn aangezezen.

Ook in de Vereenigde Staten is het verbruik van ruwe katoen, ofschoon in totaal over 1929 nog iets grooter dan in 1928, na October 1929 plotseling sterk verminderd. Waarschijnlijk is dit een gevolg van de zeer verminderde koopkracht na de beurscrisis in het afgelopen najaar en uit deze groote daling van de verbruikcijfers blijkt wel, hoe snel de industrie in de Vereenigde Staten zich aan een verandering in de conjunctuur tracht aan te passen. Op dit gebied is hier in Europa nog wel iets te leeren van onze vrienden aan de overzijde.

Wat Nederland betreft, is reeds in vorige overzichten gewezen op de groote uitbreiding der katoenspinnerijen in de laatste jaren, waardoor een grooter gedeelte van de binnenlandsche behoefte aan garens door de inlandsche spinnerijen kan worden geleverd.

De invoer van ruwe katoen in Nederland bedroeg in 1929:

	KG. bruto	Ter waarde van
Noord-Amerikaansche	37.267.000	f 43.546.000
Engelsch-Indische	8.517.000	„ 6.735.000
Egyptische	55.000	„ 53.000
Ned. O.-Indische	77.000	„ 59.000
Diverse soorten	1.122.000	„ 1.233.000
Totaal 1929	47.038.000	f 51.626.000
„ 1928	42.769.000	„ 49.639.000
„ 1927	42.082.000	„ 42.632.000

en van katoenafval en linters:

Katoenafval:		
Totaal 1929	15.253.000 KG.	f 5.240.000
„ 1928	13.880.000	„ 4.868.000
Linters:		
Totaal 1929	1.594.000 KG.	f 781.000
„ 1928	1.967.000	„ 1.120.000

Van de ingevoerde hoeveelheden werd uitgevoerd:

	Bruto gew. KG.	Ter waarde van
Ruwe katoen	409.000 KG.	f 390.000
Katoenafval	8.846.000	„ 4.787.000

De handel in katoenafval is speciaal in Enschede zeer belangrijk. Een groot gedeelte van de ingevoerde afval wordt in de Twentsche of Brabantsche spinnerijen verspinnen, doch ook een belangrijk gedeelte wordt na sorteering of bewerking weer uitgevoerd naar verschillende landen met een dikwijls zeer uiteenlopende bestemming.

De invoer van katoenen garens bedroeg in 1929:

	bto. gew. KG.	Ter waarde van
Ruwe ongetwijnde garens	72.906.000	f 36.725.000
Gebleekte of geverfde ongetwijnde garens	1.515.000	„ 2.304.000
Getwijnde garens, 2-draads	2.412.000	„ 4.635.000
„ „ , meerdraads	1.031.000	„ 2.103.000
Totaal 1929	32.864.000	f 45.767.000
„ 1928	32.435.000	„ 46.631.000
„ 1927	34.504.000	„ 45.477.000

De invoer van katoenen garens is dus vrij stabiel gebleven en men mag in verband met den zeer sterk toegenomen invoer van ruwe katoen dus wel concludeeren, dat het garenverbruik en dus ook de productie der katoenweverijen in 1929 vrij belangrijk grooter is geweest dan in 1928. Dit houdt natuurlijk ook verband met de uitbreiding der weverijen, die weliswaar minder plotseling is geweest dan die van de spinnerijen,

¹⁾ In mijn artikel over Graanrechten in Duitschland in het nummer van 23 April jl. (blz. 376) gaf ik de invoercijfers van gerst in alle landen en in Duitschland, waarbij een fout werd gemaakt: zij moeten alle met 10 worden vermenigvuldigd.

doch in de laatste jaren toch geregeld voortgang heeft gemaakt. Volgens de Statistiek van Voortbrenging en Verbruik bedroeg nl. het aantal weeftouwen, benevens het verbruik aan katoenen garens in de weverijen gedurende de laatste jaren:

1926	verbruik	58.200.000 KG.	met	50.900	weeftouwen
1927	"	63.200.000	"	52.000	"
1928	"	66.700.000	"	54.300	"

Bij de vergelijking van dergelijke cijfers over een groter aantal jaren, liefst met afwisselende conjunctuur, zoude men hieruit waarschijnlijk wel eenige conclusies kunnen trekken wat bijv. de productie per weeftouw, of het aantal stilstaande weeftouwen in tijden van slapte betreft.

De uitvoer van katoenen garens bedroeg in 1929:

		Ter waarde van
Ruwe ongetwijnde garens ..	1.990.000 KG.	f 2.515.000
Gebleekte of geverfde ongetwijnde garens ..	402.000	" 588.000
2-draads getwijnde garens ..	162.000	" 420.000
meerdraads getwijnd ..	29.000	" 69.000
Totaal 1929	2.583.000 KG.	f 3.592.000
1928	2.498.000	" 3.684.000
1927	2.630.000	" 3.814.000

Verder bedroeg de uitvoer van naaigarens in 1929:

634.000 KG. ter waarde van	f 1.957.000
tegen in 1928	570.000 " " " " 1.801.000
" " 1927	505.000 " " " " 1.669.000

De uitvoer van katoenen garens blijft vrij stabiel en beperkt zich hoofdzakelijk tot speciale soorten.

Het invoersaldo heeft in 1929 bedragen:

	Ton	Ter waarde van	Ton
Ruwe katoen ..	46.629	f 51.236.000,	tegen 42.423 in 1928
Katoenafval ..	6.407	" 453.000,	" 4.408 " "
Linters	1.594	" 781.000,	" 1.954 " "
Katoenen garens	30.281	" 42.175,	" 29.937 " "

Aan manufacturen is in 1929 nog ingevoerd:

	KG.	Ter waarde van
Ongebleekt voor drukkerij en ververij	1.252.000	3.345.000
Andere ongebleekte manufacturen ..	2.873.000	7.824.000
Gebleekte manufacturen.....	233.000	1.273.000
Geverfde manufacturen.....	2.584.000	11.736.000
Bedrukt, al of niet tevens gebleekt ..	900.000	3.944.090
Bont geweven	249.000	839.000
Totaal 1929	8.091.000	28.961.000
" 1928	7.702.000	28.477.000
" 1927	8.076.000	28.286.000

Ook de invoercijfers dezer katoenen manufacturen fluctueeren in de laatste jaren al heel weinig, zoowel wat de verschillende rubrieken onderling, als ook wat de landen van herkomst betreft. Van de binnenlandse behoefte aan katoenen stukgoederen wordt reeds circa ¼ door de inlandsche industrie geleverd, zoodat groote expansie-mogelijkheden op dit gebied niet meer bestaan. Mocht dus ook in de komende jaren de productie sterker toenemen dan de binnenlandse consumptie, zoo zal een steeds grooter gedeelte van de totale productie voor export verkocht moeten worden. In de laatste jaren is dit exportpercentage trouwens geregeld gestegen en terwijl in 1921 nog 51 pCt. van de productie der weverijen voor het binnenland bestemd was en 49 pCt. voor export, bedroegen deze percentages volgens de Statistiek van Voortbrenging en Verbruik voor 1928 resp. reeds 42 pCt. en 58 pCt.

De uitvoer van katoenen manufacturen heeft in 1929 bedragen:

	Netto gew. KG.	Ter waarde van
Ongebleekte manufacturen ..	1.856.000	f 3.467.000
Gebleekte	16.597.000	" 51.709.000
Geverfde	3.159.000	" 9.656.000
Bedrukt, al of niet tevens gebleekt of geverfd	2.291.000	" 11.651.000
Bont geweven	6.454.000	" 22.389.000
Totaal 1929	30.357.000	f 98.872.000
" 1928	30.147.000	" 101.901.000

terwijl nog aan katoenen dekens werd uitgevoerd:

1929	8.743.000 KG.	ter waarde van	f 10.169.000
1928	8.945.000	" " "	" 10.739.000

Ook over 1929 is de uitvoer dus kwantitatief nog iets vermeerderd. De groote moeilijkheden, die echter in het laatste kwartaal van 1929 op bijna alle overzeesche markten in den afzet zijn ontstaan, wettigen de verwachting, dat de cijfers van het loopende jaar t.z.t. wel eens minder gunstig kunnen blijken te zijn.

Verder zijn er nog verschillende producten der Nederlandsche katoenindustrie, die in de Statistiek niet als manufacturen vermeld worden en toch voor den uitvoer van belang zijn. Als zoodanig mogen o.a. genoemd worden:

Tafel- en servetgoed, handdoeken en ander huishoudgoed, zoowel afgepast als aan het stuk; beddelakens en sloopen, zoowel van linnen, halflinnen als katoen, die toch hoofdzakelijk uit katoen bestaan, waarvan in 1929:

1.332.000 KG. ter waarde van f 4.104.000 werden uitgevoerd tegen 1.094.000 KG. ter waarde van f 3.906.000 in 1928.

Gebreide- en tricotgoederen, waarvan de uitvoer bedroeg in:

1928 909.000 KG. ter waarde van f 2.760.000, tegen in 1928 1.126.000 " " " " 3.546.000

Katoenen band en veters, waarvan werden uitgevoerd:

1929 111.000 KG. ter waarde van f 380.000
1928 193.000 " " " " 612.000

Manufacturen van echte zijde en/of van kunstzijde en van beide met andere stoffen (behalve wol):

1929 645.000 KG. ter waarde van f 3.940.000
1928 354.000 " " " " 2.330.000
1927 115.000 " " " " 804.000

Fluweel en peluche (lang- en kortharig):

1929 314.000 KG. ter waarde van f 1.569.000
1928 251.000 " " " " 1.231.000
1927 216.000 " " " " 1.024.000

De beide laatste rubrieken geven een vrij belangrijke toeneming te zien. Voor katoenfluweel en peluche vindt dit waarschijnlijk zijn oorzaak in de groote vorderingen der techniek, waardoor de kwaliteit van dergelijke stoffen steeds mooier wordt.

Ook voor de manufacturen met zijde en kunstzijde, die in dit geval wel hoofdzakelijk uit goederen van katoen met kunstzijde zullen bestaan, is de vooruitgang zeer bevredigend, vooral als men in aanmerking neemt, dat de uitvoer van dergelijke stoffen uit Engeland in het afgelopen jaar verminderd is. Volgens de Board of Trade Returns bedroeg nl. de uitvoer uit het United Kingdom van „piece goods containing artificial silk and cotton” in:

1928 99.385.433 yds.
1929 80.669.777 " "

(Slot volgt.)

J. G.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE TOESTAND VAN DE DUITSCHE FINANCIËN.

Prof. Dr. M. J. Bonn te Berlijn schrijft ons:

De financiële toestand van het Rijk heeft na den oorlog een ingrijpende verandering ondergaan. Ziet men van speciale, door de inflatie teweeggebrachte, gebeurtenissen af, zoo heeft de verandering tegenover vroeger in hoofdzaak op vijf punten betrekking. In de eerste plaats heeft het Verdrag van Versailles een groote, vaste, door Duitschland niet eenzijdig te veranderen schuld geschapen. Verder heeft de inflatie de gedeeltelijke verdwijning van de bestaande openbare schuld gebracht. Voorts is tengevolge van den socialen omkeer sedertdien een stijging van de sociaal-politieke uitgaven gevolgd. Verder heeft een nieuwe verdeling van de bevoegdheden van het Rijk, de Landen en de Gemeenten met een overeenkomstige verandering in de uitgaven plaats gevonden. En tenslotte is de verdeling van de inkomsten, vergeleken met de vooroorlogse periode, geheel gewijzigd. Terwijl vroeger de Landen de centrale lichamen voor de heffing van inkomsten waren, is nu het zwaartepunt naar het Rijk verplaatst.

Onder deze omstandigheden zijn vergelijkingen tusschen thans en voorheen slechts met een zeker voorbehoud mogelijk. Het totaalbedrag van de financieele behoeften van het Rijk, de Landen en de Gemeenten is voor 1913 op 7¼ milliard Mark, voor 1925 op R.M. 13¼ milliard vastgesteld; de suppletoire begroting (inkomsten uit bedrijfsvermogen, belastingen en rechten) met 5.4 milliard Mark resp. R.M. 11.2 milliard geeft een stijging, ook wanneer men de waarde-daling van het geld in aanmerking neemt, van meer dan een derde. In deze suppletoire uitgaven heeft het Rijk met 13.5 pCt. en hebben de Landen met 42.4 pCt. en de Gemeenten met 45.2 pCt. deelgenomen. Sedertdien is een opmerkelijke verdere vermeerdering van uitgaven gevolgd, bij het Rijk alleen in de periode van 1925 tot 1929 van meer dan R.M. 3 milliard. Deze stijging is eenerzijds toe te schrijven aan het aangroeien van de herstelverplichtingen, anderzijds aan de vermeerderde uitgaven voor welvaartsdoeleinden, voor schulden (gedeeltelijk als een gevolg van het Aufwertungsgesetz), voor handel en verkeer (waarin de stijgende subsidies begrepen zijn).

De inkomsten hebben, ondanks een stijging, hiermede geen gelijken tred gehouden. Sedert het jaar 1926 wijst de gewone begroting een tekort aan. De totale schuld aan het eind van het jaar 1929 bedraagt R.M. 9.350 millioen, waaronder R.M. 1½ milliard schulden op korten termijn. Van dit laatste bedrag zijn ongeveer R.M. 1 milliard niet rentegevend schatkistpapier. Hierbij zouden nog de R.M. 210 millioen te rekenen zijn, die een Duitsch bankconsortium met buitenlandsche hulp aan het Rijk tegen een rente van 7¼ pCt. heeft verstrekt. Zooals men ziet, is het totaalbedrag niet zoozeer wegens zijn grootte veront-rustend, als wel wegens den korten looptijd van de schuld. In haar gedeeltelijke aflossing uit belastingen heeft men voorzien.

De helft van de totale schuld komt op rekening van de verplichtingen uit de „Aufwertung” en andere schulden, dateerende uit den tijd vóór de stabilisatie, (leeningen 4.2 milliard, leening van de Rentenbank 550 millioen, goudleening van 1923, enz.). Van de binnenlandsche schulden op langen termijn bestaat het grootste deel uit twee leeningen: de 5 pCt. rijksleening van 1927, ten bedrage van R.M. 500 millioen, wier koers door steunaankopen en door gedeeltelijke hoogere conversie van 1 pCt. op peil werd gehouden en de belastingvrije rijksleening van 1929, die tegen 7 pCt. werd uitgegeven en ondanks het feit, dat zij eerst op 500 millioen en later op 300 millioen werd vastgesteld, slechts R.M. 183 millioen heeft opgebracht. Aan buitenlandsche schulden bestaan naast een onbelangrijk bedrag aan niet rentegevend schatkistpapier voor Roemenië (R.M. 30 millioen) nog slechts de Dawesleening van 1924, die oorspronkelijk R.M. 958 millioen heeft opgebracht en door aflossing tot R.M. 827 millioen is gedaald.

Kenmerkend voor het Duitsche financieele systeem is, dat het Rijk, de Landen en de Gemeenten volgens een door een rijkswet vastgesteld plan belastingen heffen, waarvan zij een deel aan de onderhoorige gebieden afdragen. Het Rijk staat dus een deel van zijn inkomsten af aan de Landen, de Landen van dit bedrag en van hun eigen inkomsten een deel aan de Gemeenten, die echter ook zelf het recht van belastingheffing hebben.

De volgende tabel toont, hoe in het begrotingsjaar 1926/27 de inkomsten uit de voornaamste belastingen over het Rijk, de Landen en Gemeenten procentueel waren verdeeld.

	Rijk	Landen	Gemeenten
Inkomstenbelasting en belasting van vennootschappen, enz.	24,5	41,4	34,1
Omzetbelasting.....	48,2	26,4	25,4
Vermogensbelasting, Successierechten,			

	Rijk	Landen	Gemeenten
Vergunning, Tabak- en Suikeraccijns, Wegenbelasting	100,-	—	—
Belast. op automobielen	4,1	30,1	65,8
Belasting op dranken..	82,0	4,8	13,2
Grond- en huizenbelast.	—	36,8	63,2
Huurbelasting	—	67,5	32,5
Bedrijfsbelasting	—	14,2	85,8
Vermakelijkheidsbelast.	—	—	100,-

Bij een financieele behoefte, ten bedrage van R.M. 3.3 milliard in het jaar 1925/26, ontvingen de Landen van het Rijk R.M. 1.3 milliard, terwijl de eigen belastingen R.M. 1.1 milliard opbrachten. Van dit bedrag kwamen R.M. 0.6 milliard uit bestuurs- en bedrijfsinkomsten, de rest uit leeningen en kapitaal. De Landen zijn dus in hooge mate van de belastingoverdrachten van het Rijk afhankelijk; niettemin ligt de eigenlijke bestuurstaak, voorzover zij niet aan de Gemeenten toekomt, bij hen, in elk geval niet bij het Rijk. Er bestaat dus, uit een financieel-politiek oogpunt beschouwd, een niet zeer gunstig werkende scheiding in de verantwoordelijkheid van inkomsten en uitgaven. De inkomsten van de Landen stammen voor een groot deel van het Rijk, de uitgaven worden door henzelf bepaald.

Niettemin bieden de financiën van de Landen over het algemeen geen ongunstig beeld. Toch is hun nog meer belastingvrijheid toegestaan dan aan de Gemeenten, terwijl de vergroting van de bestuurstaak meer aan de Gemeenten dan aan de Landen ten goede is gekomen. De totale schuld van de Landen bedroeg op 31 December 1929 in totaal R.M. 1.843 millioen; daarvan waren R.M. 547 millioen buitenlandsche schulden (184½ op korten en 362.6 op langen termijn). Een deel van de opbrengsten uit de leeningen werd echter aan de Gemeenten overgedragen.

Over de aanwending van de leeningen zijn de gegevens slechts beschikbaar tot 31 Maart 1928. Na dien tijd dienden van de buitenlandsche leningen ongeveer 50 pCt. voor de uitbreiding van de electriciteitsbedrijven, de rest voor het grootste deel voor de bevordering van den landbouw en het verkeer, in het bijzonder voor den aanleg van waterwegen.

De totale opbrengsten uit de leeningen werden als volgt verdeeld. De publiekrechtelijke ondernemingen van de Landen ontvingen ongeveer 21 pCt. (electriciteitswerken, mijnbouw, banken, enz.), de privaatrechtelijke ondernemingen ontvingen verder 18 pCt. (ter bevordering van den woningbouw en den land- en boschbouw). De gemeenten ontvingen 8 pCt. voor woningbouw, landbouw en sociaal-politieke doeleinden. Verder dienden 47 pCt. voor het bestuur van de Landen, in het bijzonder voor den aanleg van wegen.

* * *

Ook de financiën van de Gemeenten hebben den invloed van de nieuwe inrichting van het Duitsche financieezen en van de verandering van het geheele Duitsche economische leven ondergaan. De totale inkomsten van de Gemeenten zijn van nauwelijks 4 milliard Mark vóór den oorlog op ongeveer 10 milliard Mark in het begrotingsjaar 1928/29 gestegen. Schakelt men de prijsstijging uit, dan beteekent dit toch nog een vermeerdering van ongeveer 70 pCt. Tegelijkertijd heeft echter een sterke wijziging in de uitgaven zelf plaatsgevonden. Terwijl de eigen belastinginkomsten — vooral de grond- en bedrijfsbelastingen — en de bestuursinkomsten slechts met ongeveer 4/5 zijn toegenomen en in totaal van 3.9 op ongeveer 7 milliard (1928/29) zijn gestegen, bedraagt de overdracht uit de Rijkskas, die vóór den oorlog bijna niets te beteekenen had, en in de plaats van de vroeger door de Gemeenten geheven opcenten van de inkomstenbelasting zijn gekomen, thans meer dan 3 milliard Mark, zijnde bijna een derde van de inkomsten.

Dientengevolge zijn de Gemeenten in haar financieele politiek sterk van de ontwikkeling der Rijksfinanciën, in het bijzonder van den omvang van de inkomsten-, vennootschaps- en omzetbelasting, waaruit

de overdracht geschiedt, afhankelijk geworden, zonder haar eigen uitgaven steeds overeenkomstig deze niet precies van te voren te berekenen inkomsten te kunnen bepalen. Bovendien zijn bij Rijkswetten aan de Gemeenten een aantal nieuwe bevoegdheden overgedragen, zoodat op deze wijze de vrijheid van de financiële politiek verder ingekrompen is. Een vergelijking van de uitgaven van de Gemeenten in de vooroorlogsche periode en in het heden toont, dat de grootste stijging aan sociaal-politieke maatregelen is toe te schrijven. De meerdere behoefte (d.w.z. de niet door eigen inkomsten of door leeningen gedekte uitgaven) steeg van nog geen ½ milliard Mark in 1913/1914 tot 1¼ milliard Mark in 1927/'28 en is sedertdien nog aanzienlijk toegenomen. De oorzaken van deze stijging liggen in de, tengevolge van de door de inflatie teweeggebrachte verarming van groote groepen, stijging van de uitgaven voor steunverleening en in een uitbreiding van de werkzaamheid der Gemeenten op het gebied van de volksgezondheid; die de wijzigingen in de algemeen sociaal-politieke opvattingen weerspiegelt. Een aanzienlijk en met name in den laatsten tijd steeds toenemend deel van deze uitgaven voor welvaartsdoeleinden, is ook een gevolg van de werkloosheid, die den Gemeenten, ondanks de werkloosheidsverzekering, zware lasten oplegt. Ook de uitgaven voor onderwijs zijn sterk gestegen. Een verdere belangrijke groep van uitgaven ligt in den woningdienst. Op dit gebied werden reeds in 1927/'28 door de Gemeenten bijna 600 miljoen Mark meer aangewend. Het betreft hier feitelijk het inhalen van het tekort, dat ontstaan is, doordat het bouwbedrijf ongeveer tien jaren lang bijna geheel heeft stilgelegen.

De ontwikkeling van de Gemeenteschulden wordt sedert de stabilisatie voortdurend door de tegenstelling tusschen een zeer sterke kapitaalbehoefte en kapitaalschaarschte beheerscht. De kapitaalvraag van de Gemeenten is vooral aan de volgende factoren toe te schrijven.

1. De Gemeentebedrijven, in de eerste plaats de electriciteits-, gas- en trambedrijven en de waterleiding, waren, evenals het geheele Deutsche productie-apparaat, gedurende de tien jaren van den wereldoorlog en de inflatie nauwelijks vernieuwd. Er waren derhalve veel middelen noodig om deze weder in orde te brengen en volgens de nieuwste vindingen der techniek te moderniseeren. Bovendien was, door de aanhoudende toeneming van de bevolking der steden en door het hier, zoowel als overal elders, waar te nemen verschijnsel van de grootere toepassing van electriciteit, een uitbreiding van de bestaande bedrijven noodzakelijk.

2. De woningbouw vereischte als gevolg van het feit, dat het bouwbedrijf sedert 10 jaren bijna had stil gelegen en de onmogelijkheid om bij den heerschenden rentestand op groote schaal woningen tot dragelijke huren te bouwen, grootere uitgaven dan de daarin belegde belastinggelden, die door credieten moesten worden verkregen.

3. Ten slotte leidde de uitbreiding van de sociaal-politieke maatregelen der Gemeenten, welke, zooals wij reeds zagen, met een sterke toeneming van de loopende uitgaven gepaard ging, ook tot aanzienlijke kapitaalbeleggingen; zooals in ziekenhuizen, scholen, sportterreinen, volksbaden enz.

De gevolgen van deze verhoogde kapitaalbehoefte, die bovendien gedurende een tiental jaren niet voldoende bevredigd was, bleken uit een buitengewoon snel stijgen van den schuldenlast. De totale schuld van de Gemeenten in Duitschland wordt voor einde 1913 op ruim 10 milliard Mark geschat; haar stijging bedroeg gedurende de laatste jaren vóór den oorlog ongeveer 3/4 milliard M. per jaar. Door de inflatie kwamen de Gemeenten voor een groot deel van deze oude schulden vrij; de waarde der „Aufwertungs”schulden bedraagt slechts ruim 1 milliard

Mark. De nieuwe schulden stegen echter zoo snel, dat de geheele schuldenlast op 31 Maart 1928 reeds weder 5 3/4 milliard Mark bedroeg en thans volgens raming ca. 8—9 milliard Mark belooft. De geheele schuld bedraagt dus nu reeds weder meer dan vier vijfden van die van vóór den oorlog. De nieuwe schulden waren in de jaren 1928 en 1929 met in doorsnee circa 1½ milliard Mark zelfs ongeveer tweemaal zoo groot als vóór den oorlog.

De moeilijkheden van de Gemeentefinanciën komen in de eerste plaats voort uit het feit, dat zulke groote bedragen niet op langen termijn op de Deutsche kapitaalmarkt verkregen kunnen worden en een aanzienlijk gedeelte van de kapitaalbehoefte derhalve door het opnemen van buitenlandsche leeningen of credieten op korten termijn moest worden gedekt. Reeds einde Maart 1928 — het laatste tijdstip, waarover een volledige statistiek bestaat — bedroeg de buitenlandsche schuld op langen termijn ruim 1/2 milliard R. M. en de binnenlandsche schuld op korten en middelmatigen termijn 1½ milliard R. M., d.w.z. een negende, resp. een derde van het totaal bedrag der nieuwe schulden.

Sedert het midden van 1928 zijn de buitenlandsche leeningen, die onder contróle van de „Beratungsstelle” staan — een van het Ministerie van Financiën afhankelijk officieel orgaan, dat alle voorgestelde buitenlandsche leeningen heeft goed te keuren en kan beletten — ten deele als gevolg van de ontwikkelingen op politiek gebied, ten deele als uitvloeisel van de gebeurtenissen op de Amerikaanse geldmarkt betrekkelijk van weinig betekenis; de toeneming van de buitenlandsche schuld bedraagt tot einde 1929 niet veel meer dan 1/4 milliard M. Te gelijker tijd was ook de mogelijkheid tot opneming van leeningen op de binnenlandsche kapitaalmarkt gering. (Het totaal bedrag der emissies in Duitschland was voor 1929 ongeveer 3 milliard M. tegen circa 6 milliard M. in de jaren 1926/'28). Doordat de Gemeenten zich evenwel niet tijdig aan deze ontwikkeling aanpasten en gedeeltelijk ook in de gevallen van contracten op langen termijn e.d. nauwelijks konden aanpassen, moest een steeds grooter gedeelte van de kapitaalbehoefte door credieten op korten termijn worden gedekt. Deze credieten op korten termijn met hun geweldigen omvang van ongeveer 3 milliard M. vormen thans het moeilijkste probleem van de financiële politiek der Gemeenten.

Eerst onder den druk van de bijna volkomen onmogelijkheid om nieuwe credieten op te nemen en onder den indruk van de moeilijkheden, waarin eenige groote steden geraakten, die bijzonder zwaar met schulden op korten termijn zijn belast, besloten de Gemeenten tot ingrijpende maatregelen. Deze bestaan feitelijk daarin, dat door een sterke inkrimping van het beleggingsprogramma van de Gemeenten, speciaal van het bouwbedrijf, de kapitaalbehoefte sterk wordt verminderd, terwijl anderzijds door het aantrekken van de meerdere inlagen van de spaarbanken, die in Duitschland toch meestal eveneens Gemeentebedrijven zijn, een deel van de schuld op korten termijn door schuld op langen termijn zal worden vervangen. Een grondige consolideering van de schulden op korten termijn zal echter pas mogelijk zijn, wanneer de Deutsche of de buitenlandsche kapitaalmarkt weder een veel grootere capaciteit en bereidwilligheid tot

Inkomsten der Gemeenten.

	1913/14 1925/26 1928/29			1913/14 1925/26 1928/29		
	in Milliarden Mark			in Procenten		
Eigen belasting-inkomsten....	2.23	3.01	3.72	57	39	37
Administratieve inkomsten....	1.64	2.09	3.00	42	27	30
Bijdragen v. Rijk en Landen ..	0.05	2.60	3.27	1	34	33
Tot. inkomsten..	3.92	7.70	9.99	100	100	100

(Voor 1928/29 volgens een raming van Prof. James W. Angell, The Recovery of Germany, S. 314.)

opneming van Duitsche gemeenteleningen zal toonen, dan thans het geval is. De schulden op korten termijn zullen dus den Wethouders van Financiën der Gemeenten gedurende eenige jaren nog menige slaaplooze nacht kosten.

DE ECONOMISCHE CONFERENTIE VAN DE OOSTENRIJKSCHE REGERING.

Dr. Richard Kerschagl te Weenen schrijft ons:

De Oostenrijksche regeering had in het begin van Maart een economische conferentie bijeengeroepen, die zich voornamelijk had bezig te houden met het vraagstuk, in hoeverre het mogelijk zou zijn den economischen toestand in Oostenrijk te verbeteren door maatregelen, die betrekkelijk snel en eenvoudig zouden kunnen worden ingevoerd. Het ging derhalve in de eerste plaats om de opstelling van een programma voor de naaste toekomst. Dit voorloopig programma, dat hierna meer in details zal worden besproken, betrof slechts het eerste deel van de werkzaamheden van deze economische conferentie. Na afloop hiervan heeft bondskanselier Schober een vergadering bijeengeroepen, waarin hij de economische conferentie verzocht bijeen te blijven, inmiddels in eenige subcommissies verder te werken om tenslotte weder in plenaire zitting bijeen te komen. Practisch kan men dus wel zeggen, dat, met het oog op de aanstaande afsluiting van een leening voor Oostenrijk de economische conferentie de vraag had te behandelen voor welke doeleinden de verkregen leening het doelmatigst zal kunnen worden aangewend. Zeer waarschijnlijk zal deze economische conferentie een semi-permanent karakter krijgen, teneinde over een blijvende Commissie van deskundigen te kunnen beschikken, hetgeen zeer zeker voor de bespreking van alle vraagstukken van zuiver-economischen aard of voor die, welke op economische kwesties betrekking hebben, voor de regeering en de wetgevende instanties buitengewoon belangrijk en waardevol zou zijn.

Wat de samenstelling van de economische conferentie betreft, waren als deelnemers aangewezen alle belangrijke lichamen op economisch gebied, resp. hun vertegenwoordigers. Reeds bij de eerste samenkomst werden zes commissies benoemd, die ieder een speciaal onderdeel te bewerken kregen en die daarover tenslotte in een plenaire vergadering verslag hadden uit te brengen.

De commissie voor den landbouw, die onder voorzitterschap van den minister van landbouw zelf vergaderde, had in de eerste plaats haar houding te bepalen ten opzichte van het vraagstuk van den graanbouw en is in principe tot het besluit gekomen, dat het beter is de invoerrechten op meel en graan te verhoogen, in overeenstemming met de desbetreffende beraadslagingen over het handelsverdrag, dan een graan- en meelmonopolie in te stellen. Eveneens werd de verhooging van de vóóroorlogsche rechten op wijn en de invoering van een recht op zaaghout gevraagd. Als maatregelen ter bevordering van den export werd de afschaffing van het uitvoerrecht op hout en een betere behartiging van de binnenlandsche houtproductie door middel van de tariefpolitiek van de staatspoorwegen aanbevolen. Tenslotte besprak de commissie een reeks maatregelen ter bevordering van den binnenlandschen afzet van vee, melk, aardappelen en groenten.

De „Investitions“-commissie propageerde het sneller afkomen van de orders van den Staat en de openbare instellingen, alsmede het rekening houden met seizoensschommelingen, teneinde de werkloosheid zoveel mogelijk tegen te gaan. De commissie heeft voorts in subcommissies een aantal andere vraagstukken behandeld. Zij wenschte den woningbouw te bevorderen in den geest van de in den zomer van 1929 aangenomen wet, terwijl verder rekening diende te worden gehouden met het verbruik van binnenlandsch materiaal en het aanstellen van binnenlandsche

werkkrachten. Verder stelde zij in een speciale commissie voor de krachtbedrijven een onderzoek in naar de wijze, waarop de waterkracht van Oostenrijk het doelmatigst zou kunnen worden aangewend en de wijze, waarop niet slechts de technische zijde, doch ook het vraagstuk van de kapitaalvoorziening zou kunnen worden geregeld. In ieder geval was in het kader van een voorloopig programma en vóór het verkrijgen van de leening slechts een min of meer theoretische bestudeering van dit vraagstuk mogelijk. Naast het vraagstuk van de uitbreiding van de waterkracht en de bevordering van de electricatie heeft een sub-commissie dezer commissie zich met de mogelijkheid van een bevordering van de Oostenrijksche kolenindustrie en de vermindering van den koleninvoer bezig gehouden. Juist in de laatste jaren wordt in de veredeling van de bruinkolen en haar verwerking een belangrijke vooruitgang waargenomen en de commissie heeft een verdere uitbreiding der onderzoekingen aanbevolen, die buitengewone resultaten beloven af te werpen.

De commissie voor de werkloosheid heeft wel nauwelijks het vraagstuk van de bestrijding der werkloosheid onder de oogen kunnen zien, daar de geldmiddelen daarvoor nog niet gevoteerd waren, resp. zoooverre zij gevoteerd waren, de kwestie harer aanwending in de eerste plaats tot de competentie van de „Investitions“-commissie en de landbouwcommissie behoort. In beide commissies zaten echter dezelfde personen, zoodat goede samenwerking verzekerd was. De voorstellen van de commissie voor de werkloosheid omvatten in de eerste plaats de techniek van de tegenwoordige wet omtrent de werkloosheidsverzekering. Een verlenging van den aanspraakstermijn, beperkingen voor het trekken van werkloosheidsondersteuning door jeugdige werknemers, uitbreiding van de arbeidsbeurzen en haar uniformiteit ook ten opzichte van den landarbeider vormen het onderwerp der besprekingen. Voorts kwam de commissie in principe op voor den verplichten arbeid van werklozen bij publieke werken, terwijl tenslotte een strengere handhaving van de wet tot bescherming van den binnenlandschen werknemer werd verlangd.

De commissie voor belastingvraagstukken had een enigszins beperkt terrein. Zij moest zich in de eerste plaats daartoe bepalen, dat bij de invoering van de tegenwoordige belastingen een verlaging werd voorgesteld en ook grootendeels werd toegezegd. Anderzijds was het werk der commissie om drie redenen van niet zeer practischen aard. In de eerste plaats zal het parlement eerst in den herfst de financieele hervormingsplannen, d.w.z. de wijziging van de belastingcompetentie en de belastingverdeling tusschen Rijk en Landen behandelen. Verder moet voor verlaging van de belastingen, wier opbrengsten thans voor kapitaalbeleggingen dienen, eerst het afsluiten van de leening worden afgewacht, opdat deze kapitaalbeleggingen niet meer uit de loopende middelen behoeven te worden bestreden. Tenslotte is de begroting voor 1930 reeds aangenomen en zijn thans ingrijpende veranderingen nauwelijks meer mogelijk. In ieder geval verkreeg deze commissie de toezegging, dat op het Ministerie van Financiën reeds voorbereidende werkzaamheden worden verricht, teneinde flinke belastingverlagingen te kunnen doorvoeren, zoodra de leening binnenkomt.

De commissie ter bevordering van de industrie heeft zich met een beperkt aantal industrieën bezig gehouden, en wel met de textiel-, de confectie-, de olie-, de leder- en de kunstzijde-industrie. Een aantal tariefwenschen werd kenbaar gemaakt en tevens verandering van de belastingheffing voorgesteld. Het Ministerie van Handel zal reeds binnenkort maatregelen nemen, teneinde aan deze wenschen ten deele tegemoet te komen. Met den toestand van de textielindustrie, die niet alleen in Oostenrijk, doch ook in andere landen in een depressie verkeert, zal zich een

speciale commissie belasten. Door de Regeering werd in dit verband op de nog hangende onderhandelingen omtrent handelsverdragen gewezen, die een verlichting in den toestand zullen moeten brengen.

Tenslotte moet nog de credietcommissie worden vermeld. Deze heeft onder voorzitterschap van den president van de Oostenrijksche Nationale Bank, Dr. Reisch, gewerkt. De vraag van de exportcredietverzekering kon nog niet volledig en duidelijk worden beantwoord, omdat de houding der regeering en andere openbare instellingen nog niet bekend was en omdat het nog niet vast staat, of de staat en deze instellingen hieraan met een garantie of een subsidie zullen deelnemen, zooals in Engeland en Duitschland geschiedt. Een speciale commissie zal zich met een verder onderzoek van dit vraagstuk belasten. De uitbreiding van de credietorganisatie van het coöperatiewezen, vooral van de giro-centrale, heeft goede vorderingen gemaakt en zal worden voortgezet.

De vertegenwoordiger van de huizenbezitters wees er steeds weder op, dat alleen de wederinvoering van een niet aan een wettelijk maximum gebonden huur-opbrengst een nieuwe grootere credietbasis zou kunnen scheppen en daarmee een uitbreiding van het ter beschikking staande crediet en verlaging van de credietkosten. Dit zou ook voor handel en industrie in goedkooper crediet tot uitdrukking komen, hetgeen de eventueele loonsverhoogingen door stijging van de huishuren verre zou overtreffen. De vertegenwoordigers van de hotelhouders legden bovendien aan deze commissie een plan voor ter verkrijging van credieten voor den bouw van nieuwe en de uitbreiding van reeds bestaande hotels, daar de opbrengsten van het vreemdelingenverkeer een der belangrijkste posten van de Oostenrijksche betalingsbalans zijn. Ook het vraagstuk van de uitgifte van industriële obligaties werd opnieuw besproken.

De conferentie heeft reeds zekere beteekenissen gekregen door de verklaring van den bondskanselier, die haar als een permanente of semi-permanente instelling wil handhaven. Met haar is een nieuw forum opgericht, waarover thans in ieder geval nog geen definitief oordeel kan worden uitgesproken, doch dat onder zekere omstandigheden zeer doelmatig kan blijken te zijn.

DE ECONOMISCHE CRISIS IN RUSLAND EN HET ROODE LEGER.

De heer Paul Olberg te Berlijn schrijft ons:

De onverantwoordelijke en agressieve politiek van de Russische regeering gedurende de laatste twee jaren heeft den economischen toestand van den Sowjetstaat ten zeerste geschokt. De particuliere handel is bijna geheel vernietigd. De handel geschiedt gedeeltelijk door staatsbedrijven, in hoofdzaak echter door coöperaties. De Russische coöperaties echter, die met de moderne democratische coöperatieve organisaties van Europa niets gemeen hebben, zijn voor haar taak in het geheel niet berekend. Gedurende de laatste maanden heeft de toestand zich zeer verscherpt, temeer, daar het gebrek aan de meest noodzakelijke gebruiksartikelen toeneemt. Het lijdt geen twijfel, dat Rusland met rassche schreden een hongerkatastrofe tegemoet gaat. Met het oog hierop, neemt het roode leger reeds tijdig maatregelen; teneinde gedekt te zijn en vasten voet in de bedrijfsorganisaties te krijgen. In dit opzicht is de algemeene militaire coöperatieve conferentie, die kort geleden te Moskou werd gehouden, zeer belangwekkend. Dit was een voor West-Europeesche begrippen zeer eigenaardige conferentie, die tekenend is voor den tegenwoordigen economischen toestand van Rusland en de wederzijdsche betrekkingen tusschen het roode leger en de coöperatieve beweging van Sowjet-Rusland sterk belicht.

De gedelegeerden ter conferentie bestonden uit de leiders van de z.g. militair-coöperatieve commissies

van het roode leger, die officieel sedert 1924 bestaan en wier taak het is, het leger door middel van coöperaties van gebruiksartikelen te voorzien en de militairen voor de coöperatieve beweging te winnen. Deze gedelegeerden waren bijna allen hooge officieren, of, volgens de bolsjewistische terminologie, commandeurs van het roode leger. De beraadslagingen vonden onder voorzitterschap van Generaal Budenny plaats, die de waardigheid bekleedt van inspecteur van de cavalerie, lid van den revolutionnairen krijgsraad (de hoogste instantie van het roode leger) en president van het centraal militair-coöperatieve comité. Deze naam stelt in de eerste plaats de autoriteit en de macht van het roode leger voor. Hij moet echter ook demonstreeren, dat het roode leger bereid is, het richtsnoer van de partij energiek te verdedigen. En inderdaad blijkt uit de berichten van de „Kooperativnaja Shisn" over het verloop van de conferentie, dat de commandeurs van het roode leger een krachtige taal kunnen spreken.

De besprekingen liepen over de coöperatieve verbruiksverenigingen en de voorziening van het roode leger door de coöperaties. De gedelegeerden gaven hun oordeel over de werkzaamheid van de verbruiksverenigingen, hetwelk in de meeste gevallen een veroordeeling inhield. Het lijkt wel, alsof de militair-coöperatieve comité's, verklaarden zij, stiefkinderen van de verbruiksverenigingen zijn geworden. De verbruiksverenigingen hebben voor het roode leger niet voldoende belangstelling. Op deze wijze gaat het niet langer. Dat dergelijke comité's onder normale economische omstandigheden, wanneer de staat direct en zonder moeilijkheden het leger van levensmiddelen kan voorzien, een abnormaal verschijnsel zijn, daarmee hebben de officieren niets te maken. Zij willen van economische vraagstukken niets weten en eischen de noodige artikelen.

In zijn programrede zette Generaal Budenny o.m. uiteen, dat tot dusverre de coöperaties niet in voldoende mate in verbinding met het centraal militair-coöperatieve comité hadden samengewerkt. In de centrale arbeidersverbruikscoöperaties, zegt Generaal B., gebeuren vreemde dingen; bureaucratisme en verduisteringen scheuren de verbruiksverenigingen uiteen. Daarmede vertelde generaal Budenny natuurlijk geen nieuws. Hij zou er stellig ook niet dieper op ingegaan zijn, wanneer het roode leger van deze misstanden verschoond gebleven ware. En de generaal van de cavalerie is er zeer ontevreden over, dat de civiele verbruiksverenigingen het wagen, het roode leger aan dergelijke ontberingen bloot te stellen. Voor den klassegeest van de conferentie is het zeer teekennend, dat in het geheel niet van de noodzakelijkheid van een regelmatige verzorging van de bevolking gewag werd gemaakt.

De bezwaren van het roode leger tegen de verbruiksverenigingen zijn over het algemeen ongeveer gelijk aan die der overige bevolking: voortdurend gebrek aan de noodzakelijkste verbruiksartikelen, bij een aanbod van artikelen, waarnaar geen vraag bestaat; slechte kwaliteit van de goederen, hooge prijzen. Daarbij komen nog de bijzondere noden van het leger, zooals gebrek aan uniformen, geen verzorging van de soldaten van het roode leger door de coöperatieve beweging, enz. Deze toestand is volgens de overtuiging van den secretaris van het militair-coöperatieve comité van het regiment Katunin te Leningrad toe te schrijven aan het feit, dat „het coöperatiewezen het hedendaagsch levenstempo nog niet voelt, zoodat het zijn apparaat aan de momenteel slechte omstandigheden nog niet vermocht aan te passen". („Kooper. Shisn" 4.3.'30). Generaal Budenny stelde den eisch, dat „de werkzaamheid van de coöperatieve commissies van de regimenten streng naar de aanwijzingen van de partij en de politieke afdeling van het roode leger moet worden geregeld." („Kooper. Shisn" 14.2.'30). „Men moet steeds", ging B. voort, „aan het belang van de bevordering van de strijdbaardigheid

van het roode leger denken, alsook aan de verbetering van de coöperatieve verzorging van het leger."

Met andere woorden, de coöperaties moeten systematisch gemilitariseerd en een werktuig van het roode leger worden. Op een soldatentoon dreigde de Generaal de tegenstanders van zijn plan: om „het vuur tegen hen te openen". Arme Russische verbruikscoöperaties! Vandaag worden zij door arbeidersinspecteurs verrast en onder strenge controle gesteld; morgen worden zij door soldaten bestormd. Heden eischt de regeerende partij haar krachtige medewerking bij de likwidatie van de afzonderlijke boerenbedrijven en bij de oprichting van collectieve bedrijven; morgen echter weder het staken van het dwangcollectivisme. Daar zij eenmaal haar sociale zelfstandigheid hebben prijsgegeven, zijn de Russische verbruiksverenigingen gedwongen, de treurige rol van werktuig van den zig-zagloop van de Sowjet-machthebbers te spelen.

Het is niet noodig hieraan toe te voegen, dat de leiders van het roode leger hun materiele eischen onder den dekmantel van groote leuzen verkondigen. Met specialen nadruk gebruikte Generaal Budenny de gebruikelijke bolsjewistische „Schlagworte" van de „omringing van Sowjet-Rusland door vijanden", van de „duivelsche oogmerken van de kapitalisten van alle landen, die ieder oogenblik bereid zijn, Rusland aan te vallen", enz. Daaruit blijkt duidelijk, dat het roode leger als beschermheer van het „socialistische vaderland" bijzonder goed moet worden verzorgd.

En de Sowjet-coöperatieve verenigingen zullen natuurlijk ook het commando van de generaals van het roode leger volgen. Naar aanleiding van den twaalfden verjaardag van het roode leger richtte het bestuur van de Zentrosjus, het hoofdbureau van de Russische verbruiksverenigingen, op 23 Februari tot het roode leger een begroetingsschrijven, met de verzekering, dat het de betrekkingen tot het leger zal „uitbreiden en voor de economische en culturele verzorging van de roode legersoldaten nog beter zal zorgdragen".

De burgerbevolking, de groote massa der verbruikers, kan doen, wat zij wil.

AANTEKENINGEN.

De geldmarkt in April.

De periode van dalende geldkoersen heeft een begrijpelijke afsluiting gevonden in de discontoverlagingen te Londen, New-York en Parijs. De officieele disconto's hebben daarmede een niveau bereikt, dat veler heugenis ontgaat. Voor Frankrijk moet men zelfs tot de vorige eeuw teruggaan om een dergelijk laag disconto te vinden.

Is dit op zichzelf reeds een interessant verschijnsel en wellicht aanleiding tot vergelijking met vroegere omstandigheden, voor het oogenblik lijkt het ons wenschelijker de redenen na te gaan, welke de directies der centrale banken ertoe hebben gebracht de disconto's te verlagen.

Doen we dit, dan zien wij, dat onder oogenschijnlijk vrijwel gelijke omstandigheden verschillende motieven daartoe aanwezig waren.

Vrijwel overal constateeren wij een abnormale geldruimte, welke haar beeld vindt in een sterke toename van beschikbare middelen bij de banken. Dit blijkt niet alleen uit de weekstaten van de centrale banken, doch ook uit de maandeijfers der gewone banken, zooals deze vooral in Duitschland en in de Ver. Staten worden gepubliceerd.

Ook in ons land zijn heel wat banken, welke onder normale omstandigheden eerder een beroep doen op de geldmarkt (call, herdisconto), thans echter geld beschikbaar hebben. Zij zijn het vooral, die de koersen voor callgeld drukken. Ook prolongatie wordt, door de situatie ter beurze, in betrekkelijk geringe mate genomen.

Er bestaat alle reden om aan te nemen, dat de ver-

houdingen in andere landen in wezen niet veel anders zijn. Hier en daar spreekt de Staat ook nog een woordje mee. Wij hebben vroeger reeds gemeld, hoe Engeland, alhoewel daarvoor een betrekkelijk ongunstig tijdstip kiezende, zijn vlottende schulden consolideert en welken invloed dit op de geldmarkt daar te lande had. Hetzelfde zagen wij ook in de Ver. Staten en in Frankrijk, waar de Staat, of zijn schulden aflost, of geen beroep op de geldmarkt doet. De invloed van het wegblijven van dergelijke belangrijke credietnemers ligt voor de hand.

Zijn dit eenige factoren, welke de geldruimte stimuleeren, de oorzaken, welke tot discontoverlaging leidden, waren niet overal dezelfde.

In Frankrijk heeft men, na het opzettelijk creëren van enorme tegoeden, welke de geldmarkt een welhaast onnatuurlijk aanzien gaven, alle middelen te hulp geroepen om de daardoor op de geldmarkt ontstane machtspositie te benutten, teneinde de voor den oorlog ingenomen plaats in het internationale financiële verkeer weder te herwinnen. De maatregelen, die daartoe door de Regeering en de Banque de France werden genomen, zijn bekend: oprichting van een acceptbank, emissie van buitenlandsche leeningen (met merkbare beïnvloeding van regeeringszijde), belastingverlaging voor buitenlandsche leeningen, enz. Alle mogelijke moeite werd dus gedaan om Frankrijk tot een kapitaalexporteerend land te maken.

De pogingen daartoe vallen echter niet in een gunstige periode. En wel in de eerste plaats, omdat ook elders het geld goedkoop is. De heerschende conjunctuurverhoudingen zijn daarenboven niet geschikt om het zoo noodige vertrouwen bij het beleggend publiek aan te kweeken. Ook bestaat nog (ook hier wezen wij vroeger reeds op) een uit financieel oogpunt beslist misplaatst wantrouwen bij financiers en beleggers, een wantrouwen, voortkomend uit een zeker conservatisme, dat in andere geldcentra niet — althans niet in die mate — bekend is.

Wil men het 2½ procent disconto voor de internationale financiering effectief doen zijn, dan zullen in de eerste plaats bovengenoemde hinderpalen dienen te verdwijnen, hetgeen echter, door de betere politieke verhoudingen, ook wel het geval kan zijn.

Het wel eens aangevoerde argument van gebrek aan routine bij de emissiehuizen, als gevolg van de jarenlange onthouding, lijkt ons geen bezwaar. Noch het aanknoopen van relaties, noch de techniek, lijken ons voor de kapitaalcrachtige instellingen, waarover Frankrijk de beschikking heeft, moeilijkheden van beteekenis op te leveren.

In Engeland zijn de verhoudingen anders. Ofschoon de koers van het Pond voortdurend flauw was, heeft men het officieel disconto tot veler verrassing toch verlaagd. Men heeft in de discontoverlaging den wensch van de Bank of England, om de controle over de geldmarkt te herwinnen, kunnen zien. Door een opereeren in de markt zou deze dan — via de kapitaalmarkt — het bedrijfsleven kunnen beïnvloeden. Hier heeft men dus te doen met de vooropgezette bedoeling om het stagneerende bedrijfsleven te hulp te komen. Via een laag renteniveau op de geldmarkt tracht men ook de kosten van kapitaalverschaffing te drukken.

De politiek, om door goedkoop geld een conjunctuurverbetering te bewerkstelligen, heeft veel critiek gevonden. Men heeft erop gewezen, dat naast goedkoop geld, andere factoren een alles overheersende rol spelen. Dit is o.i. niet geheel juist. Veel hangt af van de kapitaalsintensiteit van het totaal der ondernemingen in het betreffende land. Daarenboven biedt iedere oopenhooping van liquide middelen de mogelijkheid om een deel daarvan op langeren termijn uit te zetten dan waarvoor deze ontvangen werden. Wij geven toe, dat daarvoor een zekere stabiliteit der verhoudingen noodzakelijk is. Het is dus de vraag, of de kapitaalmarkt zich op den langen duur zal richten naar de verhoudingen op de geldmarkt.

Daarmede wordt — althans voor een belangrijk deel — de jongste Engelsche discontoverlaging al of niet gerechtvaardigd.

Zooals de feiten zich tot nu toe hebben voorgedaan, kan men niet zeggen, dat de koersen op de kapitaalmarkt aanzienlijk zijn gedaald. Wij hebben den laatsten tijd gelegenheid gehad om te constateeren, hoe eenige emissies — niettegenstaande het feit, dat de markt, met het oog op de a.s. Youngleening, werd ontzien, wij kunnen wel zeggen, jammerlijk mislukten en de emissiesyndicaten met een vrij aanzienlijk bedrag zijn blijven zitten. Het valt echter niet te betwijfelen, dat velen, die hun beschikbare middelen, met het oog op den onzekeren toestand, op korten termijn hadden uitgezet om aldus betere tijden af te wachten, thans, door het uiterst geringe rendement (in Engeland, evenals hier, bedraagt de depositorente 1 pCt.) ertoe zullen overgaan hun gelden in al of niet vaste rente dragende fondsen te beleggen, aldus van den nood een deugd makende.

Hoe is nu de situatie in de Ver. Staten? Een van de oorzaken, waardoor de Bank of England tot een discontoverlaging kon besluiten, was, dat zij geen groote afvloeiing van middelen naar de Ver. Staten behoefde te vreezen.

Die vrees bestond niet, omdat in de eerste plaats New-York, tegelijk met Londen en Parijs, op 1 Mei het officieel disconto verlaagde (onderlinge afspraak?). Nauw verband met deze verlaging hield de toestand op de New-Yorksche effectenbeurs. Na de stijgingen in vorige maanden, is de effectenbeurs in April beslist flauw gestemd geweest en ook de discontoverlaging van 1 Mei is geen haussemotief gebleken, hetgeen trouwens ook niet te verwachten was, daar men de voortdurende verlagingen eerder opvat als steeds nieuwe bewijzen voor den conjunctuurteruggang.

Veëgelijkt men dien post uit de weekstaten van alle Amerikaansche Federal Reserve Banks, welke toonaangevend is voor den toestand op de geldmarkt, nl. „Bills bought in open Market”, dan blijkt daaruit een aanzienlijke teruggang over de geheele maand:

3 April	\$ 301.300.000
10	„	„ 267.000.000
17	„	„ 302.410.000
24	„	„ 256.870.000
1 Mei	„ 209.560.000

De weekstaten van de New-Yorksche Federal Reserve Bank is in dit opzicht nog waardevoller en drukt de tendens nog sterker uit:

3 April	\$ 142.780.000
10	„	„ 102.760.000
17	„	„ 127.370.000
24	„	„ 74.080.000
1 Mei	„ 49.790.000

Deze post is daarom zoo belangrijk, omdat daarin tot uitdrukking komt, hetgeen door de F.R.B. voor eigen rekening in bankiers-accepten werd belegd. Dit papier wordt genomen, indien het door de Member Banks wordt aangeboden. De post is derhalve een getrouwe afspiegeling van de verhoudingen op de geld- en wisselmarkt.

De beoordeeling van de markt door middel van dezen post is voor de afgelopen maand des te gemakkelijker, doordat de Federal Reserve Banks in het algemeen, en de New-Yorksche in het bijzonder, niet getracht hebben door opereeren in de open markt de geldkoersen sterk te beïnvloeden. Ten bewijze daarvan geven wij onderstaand nog de cijfers van den post U. S. Government Securities:

Datum	U.S. Fed. Res. Banks	New-York Fed. Res. Bank
3 April	\$ 530.390.000
10	„	„ 527.300.000
17	„	„ 535.390.000
24	„	„ 527.390.000
1 Mei	„ 529.510.000

Dat in een dergelijke markt, waarbij nog het particuliere disconto een ¼ pCt. afweek van het officiële, een verlaging van het officieel disconto weinig opzien behoefde te verwekken, is begrijpelijk.

Een discontoverlaging in het, bij de internationale geld- en kapitaalmarkt zoozeer geïnteresseerde land, Duitschland, komt uiteraard nu weer ter sprake. De Rijksbank heeft op 25 Maart het disconto vastgesteld op 5 pCt., niettegenstaande dit geen juist beeld heette te geven van de daar heerschende verhoudingen. Echter is ook hier het officieele disconto in de afgelopen maand weinig effectief gebleken. De jongste publicatie van de maandelijksche balansen der banken vertoonde reeds een toenemende hoeveelheid liquide middelen. De Rijksbank heeft ditmaal een bijzonder gemakkelijken ultimo gehad. Volgens Deutsche opgave, bedroeg de ultimo-dekking door goud alleen 55 pCt., door goud en deviezen 62 pCt., een dekking, die sedert Januari van het vorig jaar niet meer voorgekomen moet zijn. Het is dan ook zeer wel mogelijk, ja zelfs waarschijnlijk, dat, wanneer dit nummer verschijnt, een discontoverlaging reeds heeft plaats gehad of anders spoedig zal volgen.

In Nederland is de algemeene situatie niet anders dan elders. Naast een stijgenden guldenkoers, houden wij een ruime geldmarkt. Particulier disconto was bijna de geheele maand een half procent en meer beneden het officieel disconto. Alleen tegen het einde der maand trok de noteering iets aan in verband met den ultimo en de betalingen op eenige emissies. Ook de prolongatiekoers bleef laag, ofschoon het gemiddelde der maand (3.09 pCt.) iets boven dat van het eerste kwartaal (2.80 pCt.) ligt.

Door den vasten koers van den gulden kon De Nederlandsche Bank haar positie t.o.v. het buitenland eenigszins versterken. Door aankoop van wissels en uitbreiding van de voorschotten van den Staat vermeerderde de circulatie eenigszins, doch bleef nog onder die per ultimo Maart. De buitenlandsche wisselportefeuille steeg van ca. 204 millioen op 2 April tot ca. 213 millioen gulden op 28 April, „Diverse Rekeningen” van bijna 30 op ruim 47 millioen, terwijl de goudvoorraad practisch gesproken niet veranderde.

Wij willen niet nalaten om, overeenkomstig onze gewoonte, tot slot een opsomming te geven van de discontoveranderingen sedert 1 April. Wij vermelden ze in chronologische volgorde:

Letland	6 pCt., met ingang van	1 April
Zweden	3½	3
Vóór-Indië	6	3
Zwitserland	3	3
Rusland	8	5
Italië	6	24
Finland	6½	28
België	3	30
Parijs	2½	1 Mei
New-York	3	1
Londen	3	1
Dantzig	5	2
Denemarken	4	3

Wellicht, dat wij in ons volgende maandoverzicht Duitschland en de twee overblijvende Skandinavische landen aan ons lijstje kunnen toevoegen.

V. D. BR.

De Vereenigde Staten en de Internationale Bank.

Louis T. McFadden, de president van de Amerikaansche congrescommissie voor bankwezen en valuta publiceert in een aantal Europeesche bladen twee artikelen over de betrekkingen van de Amerikaansche Federal Reservebanken tot de Europeesche circulatiebanken en oefent critiek uit op de verhouding van het Amerikaansche staatsdepartement en de Federal Reservebanken tot de Bank voor Internationale Betalingen, die fel licht werpt op de stemming, die heerscht in het Amerikaansche Congres. Hij vestigt er de aandacht op, dat ofschoon de Vereenigde Staten officieel zich afzijdig houden van het herstelvraagstuk en de Amerikaansche regeering te kennen heeft gegeven, dat het Federal Reservesysteem direct noch indirect aan de Bank voor Internationale Betalingen

zal deelnemen, men niettemin den indruk krijgt, dat de Federal Reservebanken, wellicht in het bijzonder de Federal Reserve Bank van New-York, door den president en den vice-president van haar raad van beheer en door den plaatsvervangenden Federal Reserve Agent met de organisatie en misschien ook met de directie der Internationale Bank in al te hecht contact zijn. „Veel wijst er op” betoogt McFadden, „dat de directie van de Federal Reserve Bank aan de organisatie en het bedrijf der Internationale Bank *deelnemt*; dit alles werpt een wonderlijk licht op de verklaring van den staatssecretaris, dat onze Federal Reserve Banken geen toestemming zullen hebben, aan de Internationale Bank op eenige wijze deel te nemen. Dit schijnt de eerste keer te zijn, dat het staatsdepartement een poging doet, namens het Federal Reserve Systeem te spreken, ofschoon dit systeem niet een inrichting van de regeering is en zijn recht tot deelneming aan internationale financieele operaties door vroegere gevallen van samenwerking met de circulatiebanken van andere landen reeds vaststaat. Verder hebben de Federal Reserve Banken volgens de machtiging, die haar in alinea 14 van de Federal Reserve-act is verleend, leeningen ten bedrage van vele honderden millioenen dollars gegarandeerd, die naar mijn meening een deel zijn van de leeningen, die door de firma Morgan zijn tot stand gebracht. Wegens de hechte betrekkingen van dit bankiershuis Morgan met de buitenlandsche regeeringen en haar circulatiebanken eenerzijds en wegens zijn nauwe relatie tot de Federal Reserve Bank van New-York aan den anderen kant schijnt het natuurlijk, aan te nemen dat de Internationale Bank, voor zoover de V. S. betreft, door de firma Morgan vertegenwoordigd zal zijn.” Op grond van de overeenkomsten, die de laatste jaren op het gebied der internationale financiën zijn gesloten, vraagt de schrijver zich af, of de Federal Reserve Bank van New-York niet feitelijk een centrale bank is; dit komt hem te waarschijnlijker voor, daar de elf overige Reservebanken en de raad van beheer van het geheele systeem het blijkbaar met de tegenwoordige toestanden eens zijn en hij gaat voort:

„Dat het Staatsdepartement openlijk namens het Federal Reserve System spreekt, is hoogst interessant, wanneer men het operatiegebied beschouwt, dat zich wellicht door de organisatie en de transacties van de Internationale Bank zal openen. Is het denkbaar, dat het Staatsdepartement de beteekenis der verbinding van de Reservebanken met de Internationale Bank heeft begrepen? Is het mogelijk, dat het Staatsdepartement het feit heeft beseft, dat deze Internationale Bank een grooteren diplomatieken invloed zal uitoefenen dan een verdrag, dan de Volkenbond of zelfs dan het Internationaal Gerechtshof? Is het denkbaar, dat juist daarom het Staatsdepartement het Federal Reserve System wilde verhinderen, aan de organisatie en leiding van de bank deel te nemen, uit vrees, dat het Congres en vooral de Amerikaanse Senaat, het aanknoopen van dergelijke relaties door de Federal Reserve Banken zouden kunnen afkeuren? Of heeft het Staatsdepartement wellicht den indruk, dat een dergelijke deelneming de instandhouding van de belangrijkste diplomatieke betrekkingen zou toewijzen aan het Federal Reserve System en niet meer aan het Staatsdepartement?

Is het denkbaar, dat het Staatsdepartement er geen nadeel in ziet, dat het particuliere bankhuis Morgan de Vereenigde Staten in de Internationale Bank vertegenwoordigt, terwijl het toch moet weten, dat operaties gelijk internationale overmakingen alleen door de Federal Reserve Bank van New-York met succes ten uitvoer kunnen worden gebracht? Geeft het Staatsdepartement door zijn stilzwijgende goedkeuring niet toestemming, dat in bepaalde omstandigheden ook de Federal Reserve Banken in alle internationale financieele transacties worden gemengd, die door bemiddeling van de Internationale Bank of de firma Morgan worden uitgevoerd? Geeft het Staatsdepartement

op deze wijze de firma Morgan niet een waardevollen vrijbrief? Een dergelijke veronderstelling schijnt wel gemotiveerd, wanneer men denkt aan de onderhandelingen, die indertijd leidden tot het verschaffen van een leening van 300 millioen dollar door de Federal Reserve Banken en de firma Morgan aan de Bank van Engeland, waarbij de firma Morgan voor het eerste jaar een commissie van 1¼ millioen dollar ontving, terwijl het crediet twee jaren lang zou loopen; de Federal Reserve Banken daarentegen ontvingen voor haar deelneming geen vergoeding. Is het, in het licht van deze gebeurtenissen en de nieuwe financieele mogelijkheden, die de organisatie van deze bank voor het bankiershuis Morgan opent, niet mogelijk, dat ondanks het bevel van het staatsdepartement ook het Federal Reservesysteem in deze operaties wordt betrokken? Is het wellicht niet mogelijk, dat juist het verbod van deelneming der Federal Reserve Banken door het Staatsdepartement tot niets anders leidt dan tot bespoediging en voltooiing der andere, indirecte betrekkingen?

Met alle middelen zoekt men de beteekenis der Internationale Bank te kleineeren. Alleen met de grootste moeite kan men een of andere inlichting over haar doelstellingen en haar organisatie krijgen. Dat de Vereenigde Staten er echter bij betrokken zullen worden, valt niet langer te betwijfelen. Thans reeds kan men met stelligheid zeggen, dat de Amerikaanse leiders in deze Internationale Bank de vertegenwoordigers van het huis Morgan zullen zijn”, aldus besluit de heer McFadden zijn betoog. B.

Het vraagstuk van de Poenale Sanctie.

In zijn jaarrede, uitgesproken in de algemeene vergadering van den Ondernemersraad van Ned.-Indië heeft Prof. Mr. M. W. F. Treub o.a. enkele beschouwingen gewijd aan het vraagstuk van de poenale sanctie, waaraan wij het volgende ontleenen:

Het meest belangrijke punt, dat op het stuk der arbeidsregeling te behandelen viel, was zeker wel de thans acuut geworden kwestie van de poenale sanctie. Deze zaak is thans aan de orde, omdat volgens de bestaande bepalingen van de Koelie-ordonnantie de eerste 5-jarige periode, waarin herziening daarvan zou worden ter hand genomen, is ingetreden.

Het scheen aanvankelijk, dat het bij deze zoo gewichtige materie ook voor de werkgevers in zoover den gunstigen kant zou uitgaan, dat hun niet eenvoudige eischen van de Regeering zouden worden opgelegd zonder rekening te houden met de economische gevolgen van de verzwaring der lasten, die daaruit zouden voortspruiten. Hoewel de kans, dat inderdaad een reëel overleg zal worden gepleegd nog niet geheel verkeken is, is toch de ervaring, die tot nu toe op dit punt werd opgedaan, heel weinig bemoedigend en kwam zij neer op een schijnoverleg, dat weliswaar niet ten doel, doch wel tot gevolg had, dat voorgenomen maatregelen, geheel in strijd met hetgeen de belanghebbenden mogelijk achtten, aan het publiek werden voorgesteld als vruchten van een in werkelijkheid daaromtrent niet gehouden overleg.

Niet ernstig genoeg kan dezerzijds ertegen worden opgekomen, dat dergelijke voorstellingen bij het publiek ingang zouden vinden. Het spreekt vanzelf, dat de Overheid het recht heeft ook omtrent deze materie de bepalingen op te leggen, die zij noodig oordeelt. Daaromtrent is twijfel niet mogelijk en wordt dan ook dezerzijds niet geopperd. Maar zoodra de Regeering maatregelen neemt waaromtrent zij de belanghebbenden niet heeft geraadpleegd of die hetzij lijnrecht ingaan tegen hetgeen deze mogelijk achten, hetzij verder gaan dan van hun zijde zonder ernstige bezwaren uitvoerbaar wordt geoordeeld, moet de volle en onverdeelde verantwoordelijkheid daarvoor ook rusten bij de Regeering en bij niemand anders. Elke poging om een deel dier verantwoordelijkheid op belanghebbenden, die zouden zijn geraadpleegd, af te schuiven, moet met de meeste kracht worden teruggewezen.

Het treft ongetwijfeld slecht, dat thans de algemeene toestand in geheel de wereld, in Indië zoowel als in Amerika en in Europa, van dien aard is, dat uiterste voorzichtigheid op economisch gebied is geboden. Het is aan niemand onbekend, dat men een tijdperk van economische malaise doormaakt van zeer diepe beteekenis en waarvan de duur met geen mogelijkheid is te voorzien. Aangenomen zelfs, dat er in beginsel aanleiding is tot zeer diep ingrijpen in de materie, welke ons hier bezig houdt, zal elke Regeering, die haar plicht begrijpt, ook ten aanzien van de economische belangen waarvoor zij heeft op te komen, zich wel wachten maatregelen vóór te schrijven, die onder normale omstandigheden, wellicht zonder gevaar zouden kunnen worden uitgevoerd, maar die in een tijdperk van malaise op een meer of minder ernstige debacle uitloopen moeten.

Leefden wij in een tijdperk van zeer voorbijgaande crisis, dan zou het begrijpelijk zijn, dat de Indische Regeering zich daardoor van haar voornemens op het gebied van het arbeidsvraagstuk niet liet afbrengen noch van opschorting daarvan weten wilde, ook al erkende zij, dat de doorvoering ervan van enkele bedrijven wellicht zwaardere offers eischen zou, dan deze konden dragen. Aangenomen, dat op het punt in kwestie in het algemeen geen onredelijk zware eischen werden gesteld, dan zou de Regeering zich van het vorderen der vervulling daarvan onder normale omstandigheden niet behoeven terug te houden door de overweging, dat sommige der zwakkere ondernemingen tot de vervulling niet in staat zouden zijn. Met uitzonderingsgevallen kan geen Regeering rekening houden. Anders wordt het echter, wanneer een tijdperk van malaise is ingetreden, waarvan de diepere oorzaken zoozeer in het geheele maatschappelijk bestel ingrijpen, dat op een spoedig herstel niet valt te rekenen.

Men zou zich schromelijk vergissen wanneer men meende, dat het bij deze zaken alleen gaat om ondernemersbelangen. Bij de inkrumping der poenale sanctie is de heele ontwikkeling van de Buitengewesten betrokken. Wanneer thans diep ingrijpende beperkingen op dit punt werden ingevoerd, die een meer of minder groot aantal van de zwakkere ondernemingen tot sluiting zouden dwingen en die de geneigdheid tot het openen van nieuwe plantages tot een minimum zouden terugbrengen, zou de geheele ontwikkeling der Buitengewesten van Indië gedurende geruimen tijd zoo niet geheel stopgezet, dan toch ernstig belemmerd worden. Men kan deze zaak niet breed genoeg zien. Helaas geschiedt dit door de tegenstanders van de poenale sanctie allerminst. Zij meenen, dat zij eenvoudig opkomen tegen eenzijdige behartiging van ondernemersbelangen op kosten van het oefenen van recht tegenover den koelie. Die voorstelling nu is foutief, van welken kant men haar ook beziet.

In de eerste plaats wordt den koelie door de poenale sanctie geen onrecht gedaan. Men kan van oordeel zijn, dat dit rechtsmiddel in den tegenwoordigen tijd niet meer past en het is bekend, dat zeer velen deze meening zijn toegedaan. Daartegen valt op zichzelf niets aan te voeren, maar zij, die aldus oordeelen, zijn verplicht om aan te geven, zoo men langs dezen weg den werknemer er niet toe mag brengen het door hem aangegane contract te volvoeren, welk ander middel daartoe dan wel kan worden toegepast. Ook de koelies leven in een rechtsstaat. Dit brengt voor hen mede, dat zij, evenals ieder, de verplichtingen, die zij hebben aangegaan, hebben te vervullen. Het is nu een eenvoudige eisch van recht, dat er een middel zij om hen hiertoe te nopen. Niemand is in principe gesteld op het rechtsmiddel der poenale sanctie, doch waar men dit niet wil handhaven, moet het plaats maken voor een ander rechtsmiddel en niet eenvoudig voor een zogenaamde vrijheid, die niet anders is dan losbandigheid.

Het is wel eigenaardig, dat juist in Nederland deze kwestie zoo naar voren wordt gebracht, terwijl men,

naar bekend is, behalve in zeer bijzondere omstandigheden, in geen enkele kolonie het rechtsmiddel eener strafrechtelijke sanctie op arbeidsvereenkomsten van Inlanders in schaars bevolkte streken missen kan. Begrijpelijk zou het zijn, dat de Nederlandsche politici, die er zich op beroepen bijzonder humanitair te zijn aangelegd, zich meer dan hun collega's in andere landen tegen de strafrechtelijke sanctie op arbeidscontracten van Inlanders kantten, indien de toestanden waaronder de koelies in onze Buitengewesten werken, ongunstig afstaken bij die in andere koloniën, maar bekend genoeg is, dat het tegendeel het geval is. Zoozeer, dat nog dezer dagen de Fransche Minister van Koloniën, François Piétri, sprekende over de toestanden in de Fransche koloniën en daarbij begrijpelijkerwijs die toestanden niet onder een ongunstig daglicht stellende, daaraan toevoegde „nous osons dire que nous ne le cédon's sur ce point à aucun pays, même à la Hollande dont la colonisation, au point de vue social nous est justement présentée comme un modèle". Eigenaardig is het, dat waar buitenlandsche kenners onzer koloniale toestanden inzonderheid op arbeidsgebied aldus spreken, er onder onze eigen landgenooten zijn, die zich veroorloven het voor te stellen, alsof in Sumatra en elders de koelies nog leefden onder een regime van bedekte slavernij.

Het is al erg genoeg, dat dergelijke voorstellingen hier in een zeker deel der Nederlandsche pers worden gelanceerd. Maar ergerlijk, zoo niet misdadig is het, wanneer men op die wijze en dat wel in den regel zonder het vereischte minimum van kennis, onze eigen kolonie, waar de toestanden de vergelijking, met welke andere ook, met glans kunnen doorstaan, aan de kaak stelt als waren het op het gebied der arbeidsverhoudingen bedekte strafkoloniën.

De poenale sanctie zal door ieder met-graagte worden overboord gegooid, zoodra men er iets anders voor in de plaats heeft, dat de nakoming der arbeidsovereenkomst door geïmporteerde koelies niet alleen op het papier, maar effectief kan waarborgen. Men zoekt van Regeeringszijde langen tijd de oplossing in een geforceerde kolonisatie. Op zichzelf is kolonisatie in de schaars bevolkte Buitengewesten ongetwijfeld hoogst gewenscht en dat wel in dubbel opzicht. In de eerste plaats, omdat zij een oplossing kan geven voor een steeds dreigender wordende overbevolking op Java, welke de ernstige sociale gevaren met zich brengt, welke onder dergelijke toestanden nergens uitblijven. In de tweede plaats, omdat kolonisatie in de zoo weinig bevolkte Buitengewesten een gezeten landbouwenden stand kan brengen, die ten deele grond voor zichzelf bebouwt en ten deele als arbeider op groote ondernemingen den kost kan verdienen.

Echter kan de grootste voorstander van arbeiders- of van boerenkolonisatie, indien hij tenminste met eenig besef van realiteit is bedeed, niet meenen, dat kolonisatie zoo snel kan gaan, dat zij binnen een menschenleeftijd een oplossing kan geven voor het arbeidsvraagstuk in de Buitengewesten. Die tegenstanders van de poenale sanctie, die hun oplossing vastkoppelen aan den eisch der kolonisatie, zullen wel heel lang moeten wachten, voordat de toestanden zoozeer zijn veranderd, dat er in de Buitengewesten, die behoefte hebben aan arbeidskrachten, een eigen bevolking door is ontstaan, welke bereid is om op Westersche ondernemingen arbeid te verrichten.

Prof. Treub spreekt vervolgens den sociaal-economischen kant van dit vraagstuk en wijst er verder op, dat het Internationale Arbeids Bureau in zijn tegenwoordige samenstelling niet geschikt is tot behandeling van vraagstukken op het gebied der koloniale politiek.

* * *

Ik stond uitvoerig bij dit zeer gewichtige onderdeel van het arbeidsvraagstuk in Indië stil om duidelijk te maken, dat het hierbij gaat volstrekt niet alleen om ondernemersbelangen, maar om de gewichtigste toekomstbelangen zoowel van het Moederland als van

Indië zelf. Zóó groot en van zooveel beteekenis is het eigenaardige arbeidsvraagstuk in de koloniale gebieden in Azië en Afrika, dat het zelfs buiten de grenzen van het nationaal belang uittreedt. Hier komen nationale en internationale belangen samen.

Men heeft het wel willen voorstellen, alsof het hier gaat om een voorbeeld van overheersching van het blanke ras over het zwarte of bruine, zoodat de strafrechtelijke sanctie op koeliecontracten zou ingaan tegen de emancipatiebeweging in de gekleurde rassen. Ook deze voorstelling is volstrekt onjuist. Indien het klimaat in de landen, waarom het hier gaat, aan Europeesche arbeiders toeliet er handenarbeid te verrichten, zou de poenale sanctie voor zoover zij überhaupt niet kan worden gemist, ook ten aanzien van hen gehandhaafd moeten blijven. Trouwens er zijn voorbeelden genoeg, waarin ook in landen waarin van rassenverschil geen sprake is, nakoming van arbeidsovereenkomsten zoo noodig door straf wordt gewaarborgd. Indien, helaas, niet ook op dit punt de politiek zich van deze sociaal-economische materie had meester gemaakt, zou ook van dit averechtsche propagandamiddel geen gebruik zijn gemaakt.

De arbeidskwestie in het verre Oosten doet zich, zooals ik zoeven reeds opmerkte, voor verschillende koloniale mogendheden op overeenkomstige wijze voor. En niet alleen te dezen aanzien hebben die mogendheden overeenkomstige belangen te bewaken en te verzorgen. Vandaar dan ook, dat er door den drang der omstandigheden duidelijke teekenen komen van behoefte aan inniger overleg en samenwerking. Niet alleen de Gouvernemen ten voelen deze behoefte, ook belanghebbenden bij en belangstellenden in koloniale vraagstukken worden er zich meer en meer van bewust. Het is dan ook een gelukkig verschijnsel, dat er reeds enkele internationale organisaties op dit gebied in het leven zijn geroepen en dat andere in voorbereiding zijn.

De overeenkomst tusschen de producenten en verbruikers van kunstzijde in Duitsland.

Als resultaat van de onderhandelingen tusschen de Duitse kunstzijdeproduceerende en kunstzijdeverwerkende industrie, die in Maart hebben plaats gevonden, is thans de overeenkomst tusschen beide partijen gepubliceerd.

Het doel van deze overeenkomst is, de Duitse producenten in staat te stellen een grootere hoeveelheid in het eigen land af te zetten, terwijl daarentegen de verwerkende industrie, de kunstzijde tegen den wereldmarktprijs zal betrekken. Hierdoor wil men den toestand op de Europeesche kunstzijdemarkt stabiliseeren.

Om in de eerste plaats even bij deze bepaling stil te staan, kunnen wij niet inzien, waarom hierdoor een stabilisatie van den toestand zal worden bereikt. Immers, indien de uitvoering van de overeenkomst geheel naar den letter plaats vindt — een punt, waarop wij nog terugkomen — dan zullen de buitenlandse exportindustrieën haar afzetgebied in Duitsland vrijwel verliezen met het gevolg, dat de concurrentie op de wereldmarkt nog grooter zal worden en tot een verdere prijsdaling aanleiding zou kunnen geven. In dat geval zou voor de Duitse producenten, die tegen wereldmarktprijs moeten leveren, de beteekenis van de overeenkomst al zeer gering zijn.

Een van de eigenaardigheden van de kunstzijdemarkt is o.ä. dat officieele prijzen, vooral tegenwoordig, feitelijk niet bestaan. De overeenkomst heeft dit punt onder oogen gezien door instelling van een scheidsgerecht, dat niet alleen uitspraak moet doen bij moeilijkheden over de vaststelling van den wereldmarktprijs, maar ook voor een juiste uitvoering van de overeenkomst heeft zorg te dragen. Hiervoor is controle op het verbruik en de afneming van kunstzijde noodig, want niet minder dan 90 pCt. van haar behoefte moet de verwerkende industrie bij de binnenlandsche producenten dekken.

Een zeer belangrijke bepaling is verder, dat de overeenkomst eerst in werking treedt, wanneer niet alleen de autonome, maar ook de werkelijke invoerrechten verhoogd' zijn. Daarvoor zijn onderhandelingen over handelsverdragen noodig, o.a. met Italië. Evenwel is de mogelijkheid opengelaten, dat op verzoek van de producenten een eenmalige poging gedaan wordt de overeenkomst ook zonder verhoogde invoerrechten in werking te laten treden. Indien deze poging echter eenmaal mislukt is, dan kan eerst na een verhooging der invoerrechten de overeenkomst van kracht worden.

De tariefwenschen van de Duitse kunstzijdeproducenten dateeren reeds van het einde van het vorige jaar, maar vonden bij de verwerkende industrie een felle bestrijding. Vooral die ondernemingen, welke hoofdzakelijk voor export werken en dat zijn er in Duitsland zeer velen, zagen hun belangen geschaad door een verhooging van het invoerrecht op kunstzijde. Niettemin heeft de Reichswirtschaftsrat einde Maart een gunstig advies uitgebracht over deze verhooging en het blijkt nu uit de overeenkomst, dat de verwerkende industrie haar bezwaren tegen deze verhooging heeft opgegeven als tegenprestatie voor de verplichting van de producenten om tegen wereldmarktprijs te leveren.

De beteekenis van deze overeenkomst, die voor een duur van 20 jaren is afgesloten, hangt in de eerste plaats ervan af, of zij door de kunstzijdeverwerkende industrieën ten volle zal kunnen worden nagekomen. Want hoewel de verwerkende organisaties met de producenten tot overeenstemming zijn gekomen, zijn niet alle aangesloten fabrikanten met de overeenkomst ingenomen. Dit blijkt bijv. uit een bericht in de „Kunstseide-Kurier“, dat te Chemnitz groote ontevredenheid over de nieuwe overeenkomst heerscht en men zich niet aan de bepalingen gebonden acht. Het is dus zeer te betwijfelen of deze overeenkomst door alle betrokken instanties zal kunnen worden nagekomen en of zij inderdaad tot een verbetering op de Europeesche kunstzijdemarkt zal kunnen bijdragen.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist“ schrijft: Na een daling van 1.3 pCt. gedurende Maart, daalde ons indexcijfer voor groothandelsprijzen in April met 1.8 pCt. Sedert het begin van dit jaar zijn de prijzen met meer dan 7½ pCt. teruggelopen; zij zijn thans 13 pCt. lager dan einde April 1929. De jongste bewegingen van de verschillende groepen blijken uit de volgende tabel:

Gemiddelde 1927 = 100

	April 1929	Jan. 1930	Febr. 1930	Maart 1930	April 1930
Granen en Vleesch....	99.1	89.2	85.4	84.7	84.9
Andere voedings en ge- notmiddelen.....	86.5	83.1	83.0	82.7	80.8
Weefstoffen.....	96.7	76.7	74.7	73.0	72.9
Delfstoffen.....	96.7	92.6	90.5	89.8	85.6
Diversen.....	90.0	88.0	87.0	85.5	83.2
Totaal.....	94.0	86.1	84.2	83.1	81.6

De grootste daling gedurende de maand April werd waargenomen bij de groep „Delfstoffen“, als gevolg van de sterke prijsdaling van koper en andere niet-ijzer houdende metalen. Bij de voedingsmiddelen noeterden granen over het algemeen hooger, terwijl buitenlandsch rundvleesch en schapenvleesch aanzienlijk in prijs daalden; thee, koffie en boter waren eveneens lager. Textielprijzen vertoonden per saldo betrekkelijk weinig verandering, doch de groep „Diversen“ bleef dalen. De tweede tabel toont de veranderingen in vergelijking met een maand en een jaar geleden.

Gebaseerd op 1924 = 100, bedraagt ons indexcijfer 70.5 in vergelijking met 71.8 einde Maart en 81.2 een jaar geleden. Uit de derde tabel blijkt ons indexcijfer, herleid tot een gemiddelde voor 1913:

	Indexcijfer			Indexcijfer			Indexcijfer	
	Toe-(+)ofafnem(-) in perc. vergeleken met			Toe-(+)ofafnem(-) in perc. vergeleken met			Toe-(+)ofafnem(-) in perc. vergeleken met	
	vor. maand	vorig jaar		vor. maand	vorig jaar		vor. maand	vorig jaar
Tarwe (buitenl.) ...	- 2,3	- 11,8	Katoen (Am.).....	+ 0,6	- 14,1	Hout (Eng.).....
" (Eng.).....	+ 9,1	- 9,3	" (Egypt.)....	- 0,3	- 19,3	" (Zweedsch)	- 5,3
Meel	- 1,5	- 5,6	Garen.....	..	- 20,2	Cement
Gerst	- 1,0	- 22,5	Laken.....	- 1,1	- 11,0	Huiden.....	- 8,3	- 22,1
Haver	+ 12,7	- 31,6	Wol (Eng.)	- 5,9	- 38,5	Leder	- 4,8	- 4,8
Maïs	+ 8,6	- 22,2	" (Austr.)	+ 2,1	- 40,2	Benzine No. 1.....
Rijst	+ 4,3	- 4,9	" (tops).....	+ 3,8	- 37,2	Petroleum
Aardappelen	+ 7,7	- 33,3	Zijde	- 16,5	Stookolie
Rundvleesch (Eng.) ..	- 1,3	+ 4,4	Vlas	- 28,6	Lijnolie	- 0,9	+ 38,3
" (Arg.).....	- 12,0	- 14,4	Hennep	- 1,7	- 19,7	Talk	- 3,3
Schapenvl. (Eng.)	+ 7,5	Jute	+ 2,0	- 15,8	Rubber.....	- 8,1	- 28,2
" (N. Z.) ..	- 16,7	- 19,7	Weefstoffen.....	- 0,1	- 24,6	Soda.....
Varkensvl.(Deensch)	..	- 10,7	Ruw-IJzer.....	..	- 1,5	Amm. Sulphaat	- 24,1
Granen en Vleesch..	+ 0,2	- 14,3	Stalen rails.....	Creosoot	- 13,3	- 35,0
Thee	- 9,1	- 11,8	IJzeren staven	Diversen.....	- 2,7	- 7,6
Koffie	- 4,6	- 9,1	Blik	+ 0,4	- 0,9			
Cacao	- 6,2	Kolen (Welsch)...	..	- 5,9			
Rietsuiker	- 4,4	" (Dur. Gas.)..	- 3,0	+ 3,2			
Bietsuiker	- 5,4	" (huisbrand)	+ 5,0			
Kaas (Can.)	+ 1,0	- 6,7	Lood	- 6,1	- 26,0			
Boter (Deensche)...	- 8,0	- 16,0	Tin	- 10,3	- 22,8			
Kokosolie	- 1,4	Koper.....	- 21,8	- 28,3			
Tabak	+ 2,3	Ongez. Zink	- 8,1	- 36,0			
Andere voedings- en Genotmiddelen...	- 2,3	- 6,6	Delfstoffen	- 4,7	- 11,5			

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen	Totaal
1913	100	100	100	100	100	100
Gemiddelde 1925..	168.4	204.2	194.6	139.8	126.2	160.9
" 1926..	151.7	195.3	152.6	149.8	120.7	149.4
" 1927..	147.6	202.2	157.0	125.1	116.1	143.7
" 1928..	152.9	189.7	165.0	115.2	111.2	140.9
" 1929..	143.0	173.5	144.7	119.6	105.0	132.8
Einde April 1929..	146.2	174.9	151.8	120.9	104.5	135.0
" Mei ..	136.6	170.5	149.0	119.7	103.9	131.5
" Juni ..	140.3	170.1	145.5	120.4	103.6	131.7
" Juli ..	152.7	171.3	143.8	120.2	106.6	134.6
" Aug. ..	149.5	174.3	143.9	120.4	105.6	134.5
" Sept. ..	141.4	175.1	137.7	120.3	106.2	131.9
" Oct. ..	139.3	171.9	133.7	118.3	105.3	129.6
" Nov. ..	133.7	169.9	131.2	115.6	104.2	126.9
" Dec. ..	136.2	169.1	129.6	115.6	103.5	126.9
" Jan. 1930..	131.6	168.0	120.4	115.8	102.1	123.7
" Feb. ..	126.0	167.8	117.2	113.2	101.0	121.0
" Maart ..	125.0	167.2	114.6	112.3	99.2	119.4
" April ..	125.3	163.4	114.4	107.1	96.6	117.2

Hieruit blijkt, dat met uitzondering van de voedingsmiddelen, het prijsniveau voor grondstoffen thans niet veel hoger is dan in het vóóroorlogsch jaar. Voorts volgt hier nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen:

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
November 1913..	70 ⁴⁾	100 ⁶⁾	100	100	100 ⁷⁾	100	100	100
November 1918..	..	358	438	367	392	214
Hoogste 1920..	..	591	679	325	366	322
Gemiddelde 1925..	103 ⁶⁾	555	646	142 ⁵⁾	..	161	155	202
" 1926..	100 ⁶⁾	703	654	134	..	145	149	179
" 1927..	95	618	527	138	..	142	146	148
" 1928..	98	621	491	140	..	145	148	149
" 1929..	96	611	481	137	..	141	140	142
Maart 1929..	98	640	499	140	..	142	144	147
April ..	97	627	493	137	..	140	141	144
Mei ..	96	624	485	136	..	139	140	142
Juni ..	96	611	480	135	..	139	139	141
Juli ..	98	614	477	138	..	143	140	141
Augustus ..	98	597	474	138	..	143	141	142
September ..	97	598	472	138	..	142	140	141
October ..	96	590	470	137	..	142	138	140
November ..	94	584	464	135	..	140	135	137
December ..	94	576	459	134	..	139	134	135
Januari 1930..	93	565	453	132	..	136	131	131
Februari ..	92	565	445	129	..	133	128	126
Maart	554	436	126	..	131	125	122

1) Bureau of Labour. 2) Stat. Reichsamt. 3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. 4) 1926 = 100. 5) Jaargemiddelde. 6) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 7) Midden 1914 = 100.

De volgende opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers 1913 = 100.

Bij beschouwing der indexcijfers over Maart 1930 in vergelijking met die der voorgaande maand, blijkt, dat het algemeen indexcijfer met 4 (3.2 pCt.), dat der voedingsmiddelen met 6 punten (4.7) is gedaald.

Tegenover een prijsstijging van 10 artikelen (6 voedingsmiddelen) met in totaal 41 punten (w.o. thee met 12 punten), staat een prijsdaling van 25 artikelen (17 voedingsmiddelen) met in totaal 232 punten (w.o. hooi met 23, zemelen met 21, kalfsvleesch met 10, melk met 42, eieren met 35, boter met 20 en lijnolie met 13 punten).

In vergelijking met de prijzen van Februari jl. is in Maart de *stijging* in procenten als volgt:

haver 3.0, maïs 0.1, macaroni 3.9, kaas 1.2, thee 8.1, cacao 3.9, vlas 7.0, T-ijzer 1.6, tin 3.5 en terpentijn 1.8; de *daling* is voor: hooi 13.6, tarwe 3.6, rogge 3.0, gerst 2.8, rijst 2.9, groene erwten 6.7, sago 4.2, zemelen 15.0, aardappelen 8.9, suiker 1.2, peper 1.4, alcohol 1.4, boter 14.8, melk 25.0, eieren 23.9, kalfsvleesch 8.7, varkensvleesch 1.2, hennep 3.6, zilver 3.8, timmerhout 1.2, paardehuiden 10.0, runderhuiden 3.4, leder 2.8, lijnolie 7.0 en ruwe katoen 3.5.

De daling der groothandelsprijzen en haar invloed op de kosten van het levensonderhoud.

Rectificatie. De lezers van E.-S. B., die in het vorig nummer het artikel onder bovenstaanden titel lezen en die daarbij o.a. ook aandacht schonken aan de grafiek op blz. 396, waarin de loop van het indexcijfer van groothandelsprijzen van den Engelschen Economist wordt vergeleken met dien van het indexcijfer der kosten van het levensonderhoud van het Amsterdamsche statistische bureau, zullen wellicht hebben opgemerkt, dat in die grafiek de beide lijnen zijn verwisseld. Hoewel het verband voldoende duidelijk blijkt uit den tekst van het artikel, alsmede uit de daarbij behoorende tabel en de overige grafische voorstellingen, meenden wij toch het feit van die verwisseling nog eens uitdrukkelijk te moeten vermelden.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:
Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs.¹⁾

	Banken	Electri- citeit	Handels- ondern.	Industrie	Kunst- zijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheep- vaart	Suiker	Tabak	Thee
Januari 1929	158.8	308.5	180.0	420.9	309.3	300.4	399.0	256.1	142.0	411.7	579.4	468.1
Februari 1929	165.0	316.9	182.0	427.3	286.9	297.6	386.3	273.9	139.9	412.8	576.6	458.3
Maart 1929	166.0	310.5	183.3	421.8	280.3	291.6	394.8	270.3	140.6	412.0	559.1	442.3
April 1929	162.7	328.0	178.2	418.2	274.8	275.8	394.9	238.6	135.4	400.8	514.4	458.5
Mei 1929	161.8	361.5	170.4	435.6	281.4	269.2	393.4	242.2	128.5	401.8	485.5	472.9
Juni 1929	155.3	375.2	167.4	455.3	292.5	273.5	404.2	234.2	126.6	403.2	459.9	445.7
Juli 1929	157.8	366.2	166.0	462.2	258.3	272.2	392.0	244.4	122.9	402.3	451.6	447.6
Augustus 1929	154.4	375.2	165.9	489.4	259.0	276.9	396.8	248.8	121.2	400.8	462.4	443.4
September 1929	159.4	378.4	169.9	482.0	219.5	280.9	431.7	247.2	120.1	414.7	470.3	433.2
October 1929	156.5	335.3	158.0	427.3	185.4	254.0	435.4	225.4	113.0	397.5	453.3	423.8
November 1929	151.4	301.1	150.2	384.1	144.3	218.9	398.3	174.6	106.2	366.9	426.7	406.4
December 1929	150.4	292.8	144.6	368.7	124.4	213.9	396.7	145.7	103.4	356.1	408.3	418.2
Januari 1930	155.8	289.6	143.8	311.7	107.6	211.2	398.2	142.5	102.1	354.4	413.8	396.1
Februari 1930	159.9	278.6	144.2	302.7	103.9	219.	389.5	154.8	96.6	365.	428.	392.4
Maart 1930	157.3	268.5	134.7	291.5	93.2	205.5	386.5	145.1	91.9	346.3	421.2	406.4
April 1930	158.7	283.6	140.4	305.4	100.1	200.8	411.8	142.3	92.3	340.6	423.	405.7

Schommelingen in het aandelen-indexcijfer. 2 Januari 1930 f 5.114.480.000 = 100.

2 Januari 1930.....	100	12 Februari 1930.....	101.1	26 Maart 1930.....	98.5
8 " 1930.....	100.1	19 " 1930.....	100.5	2 April 1930.....	101.2
15 " 1930.....	102.4	26 " 1930.....	99.3	9 " 1930.....	101.5
22 " 1930.....	102.4	5 Maart 1930.....	98.3	16 " 1930.....	101.6
29 " 1930.....	102.2	12 " 1930.....	97.7	23 " 1930.....	101.9
5 Februari 1930.....	101.9	19 " 1930.....	95.8	30 " 1930.....	99.

¹⁾ Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

Nadruk verboden.

BOEKAANKONDIGING.

Kuba, Haiti und Louisiana als Zuckerländer von Dr. Gustav Mikusch (Verlagsbuchhandlung Paul Parey, Berlin 1930).

Onder dezen titel publiceert Dr. Gustav Mikusch zijne „Eindrücke von einer Studienreise durch diese Länder“ in een boek van 230 bladzijden met 6 kaarten, 72 afbeeldingen in den tekst en 26 tabellen.

Dit geschrift is geen droge wedergave van studiemateriaal en van technische uiteenzettingen der in de genoemde landen toegepaste suikercultuur en fabricatie, maar het is een vlot geschreven reisverhaal, waarin de schrijver met open oog en groote vakkenis de geheele ontwikkeling van de suikercultuur en den suikerhandel in deze landen tot op den huidigen dag behandelt.

In zijn voorwoord zegt de schrijver:

„So entschloss ich mich denn dazu, wohl im wesentlichen meine Reise durch Kuba, Haiti und Louisiana zu schildern und den Leser ungefähr so in die Verhältnisse einzuführen, wie sie mir allmählich entgegentraten, dabei aber doch auf eine zusammenfassende Behandlung einzelner wesentlicher Fragen nicht zu verzichten.“

Da das Buch zunächst für stark in Anspruch genommene, im Geschäftsleben stehende Leser bestimmt ist, von denen sich die meisten kaum die Mühe nehmen werden, es von der ersten bis zur letzten Seite durchzugehen, liess sich nicht vermeiden, dass ein und derselbe Gegenstand in verschiedenen Zusammenhängen an mehreren Stellen berührt wurde. Vom Standpunkt der Systematik mag dies ein Fehler sein, ich hoffe aber, dass die Brauchbarkeit des Buches dadurch gewinnt, zumal Verweisungen dem eiligen Leser erleichtern, sich die verschiedenen sachlich mit einander verknüpften Stellen zusammenzusuchen.

Schliesslich wurde auch das Namens- und Sachverzeichnis so umfassend angelegt, dass wohl eine ausreichende Handhabung dafür geboten ist, wo man über eine bestimmte Frage Aufschluss finden kann.

Selbstverständlich habe ich das Hauptgewicht auf Zucker und die mit der Zuckerindustrie zusammenhängende Landwirtschaft gelegt. Trotzdem wurde nicht vermieden, auch andere Fragen zu berühren, namentlich wenn die Schilderung geeignet schien, über soziale Verhältnisse und das gesellschaftliche Leben des Landes Aufschluss zu geben oder auf geschichtliche Zusammenhänge, besonders sofern sie heute noch wirksam sind, hinzuweisen.

Ich bin nämlich auf Grund vielfacher Beobachtungen zur Erkenntnis gelangt, dass es das Verständnis für die wirtschaftliche Lage eines Landes fördert, wenn man auch über

gewisse nicht gerade auf dem Gebiet der Wirtschaft gehörenden Fragen unterrichtet ist. So ist namentlich wichtig, dass man sich vorstellen kann, wie die Leute eines Landes eigentlich leben und denken. Dergleichen ist für die Beurteilung der gegenwärtigen Lage eines Landes und der weiteren Entwicklungsmöglichkeiten manchmal wertvoller als die Schlüsse, die man aus sorgfältig angelegten Tabellen und Statistiken ziehen kann“.

Waar de productie van Cuba en de wijze van den verkoop van Cubasuiker op het oogenblik in het brandpunt der belangstelling staan van allen, die bij suikercultuur en suikerhandel betrokken zijn, zullen vooral de aan dit eiland gewijde 176 bladzijden bijzonder interesse verwekken.

Zeer interessant is o.a. het hoofdstuk „Die Politik der Einschränkung der Zuckererzeugung und der Absatzregelung auf Kuba“, waarin de restrictie op Cuba en de geschiedenis der verschillende commissies voor den export en den alleenverkoop van Cubasuiker uitvoerig en zaakkundig behandeld worden.

Allen belanghebbenden bij suikercultuur en handel—vooral ook bij Javasuiker—zij dit boek warm aanbevelen.

A. V.

Het Gedenboek van De Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek 1870-1930.

De Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek te Delft zal 9 Mei haar 60-jarig bestaan vieren en heeft in verband hiermede een gedenboek het licht doen zien, dat op een duidelijke wijze de ontwikkeling van deze onderneming beschrijft en in beeld brengt.

In een zevental hoofdstukken wordt de geschiedenis van deze onderneming, die thans in het industriele leven van Nederland een belangrijke plaats inneemt, beschreven. Wij leeren uit het eerste hoofdstuk, hoe Ir. J. C. van Marken, de eerste technoloog in Nederland, het vraagstuk van de gistbereiding in Oostenrijk in studie neemt, in Nederland teruggekomen een vennootschap opricht, en dank zij de invloedrijke relaties van zijn vader, Ds. J. C. van Marken, het benodigde kapitaal spoedig bijeenbrengt. Op 20 April 1870 worden de werkzaamheden aangevangen en op 24 April wordt de eerste gist drooggeperst. Reeds spoedig vindt Ir. Van Marken gelegenheid om zijn sociale beginselen in practijk te brengen o.a. door invoering van een premiestelsel, later vervangen door een „toewijdingspremie“, in 1906 veranderd in een

„diensttijdpremie". Tenslotte is deze premie bij een loonsherziening in 1919 in het loon opgenomen.

Naast de figuur van Ir. J. C. van Marken staat die van Dr. F. G. Waller, die reeds 51 van de 60 jaren aan de Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek is verbonden en de aanvankelijk kleine onderneming tot die van den huidige omvang heeft zien groeien. Zeer veel is in die jaren door Dr. Waller tot stand gebracht, niet alleen, wat de technische en commerciële zijde van de onderneming, maar ook wat de belangen van het personeel betreft. Het laatste hoofdstuk van dit gedenkboek legt getuigenis af van hetgeen door de toepassing van Ir. Van Marken's sociale denkbeelden is bereikt.

MAANDCIJFERS.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	Maart 1930	Maart 1929
Posterijen.....	f 3.714.162,—	f 3.676.175,—
Telegrafie.....	„ 551.265,—	„ 591.675,—
Telefonie.....	„ 1.963.580,—	„ 1.875.956,—

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1930				1929	1928	1914
	3 Mei	28 April 3 Mei	21/26 April	14/19 April			
<i>Amsterdam</i>							
Partic.disc.	2 ⁵ / ₈	2 ⁵ / ₈ -7 ⁷ / ₈	2 ⁹ / ₁₆ -7 ⁷ / ₈	2 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₂	5 ¹ / ₄ -7 ¹ / ₁₆	4 ³ / ₁₆ -7 ¹ / ₁₆	3 ¹ / ₈ -3 ¹ / ₁₆
Prolong.	3 ¹ / ₂	3 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄	2 ⁹ / ₄ -3	5 ⁹ / ₄ -6 ¹ / ₂	4-1 ¹ / ₂	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
<i>Londen</i>							
Daggeld...	1-2	1-2 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂ -2 ¹ / ₂	1 ¹ / ₂ -3	4 ¹ / ₄ -5 ¹ / ₄	2 ¹ / ₂ -4 ³ / ₄	1 ³ / ₄ -2
Partic.disc.	2 ¹ / ₁₆ -1 ¹ / ₈	2 ¹ / ₁₆ -7 ¹ / ₁₆	2 ¹ / ₁₆ -9 ¹ / ₁₆	2 ¹ / ₂ -9 ¹ / ₁₆	5 ¹ / ₁₆ -3 ¹ / ₁₆	3 ¹ / ₁₆ -4	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
<i>Berlijn</i>							
Daggeld...	5 ¹ / ₂ -7	4-8	2 ¹ / ₂ -5	—	8 ¹ / ₂ -11	7 ¹ / ₂ -9 ¹ / ₂	—
Partic.disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d...	4 ¹ / ₈	4 ¹ / ₈ -3 ³ / ₈	4 ³ / ₈	—	7 ³ / ₈ -1 ¹ / ₂	6 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄	—
56-90 d...	4 ¹ / ₈	4 ¹ / ₈ -3 ³ / ₈	4 ³ / ₈	—	7 ³ / ₈ -1 ¹ / ₂	6 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄	2 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₂
Waren- wechel.	4 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂ -3 ³ / ₄	4 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄	—	7 ³ / ₄ -8 ³ / ₈	6 ⁷ / ₈ -7 ¹ / ₄	—
<i>New York</i>							
Daggeld 1)	3-1 ¹ / ₄	3-4 ¹ / ₄	3 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₂ -4 ¹ / ₄	10-15 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂ -6 ¹ / ₄	1 ³ / ₄ -2 ¹ / ₈
Partic.disc.	2 ³ / ₄	2 ³ / ₄ -3 ¹ / ₈	3 ¹ / ₈	3-1 ¹ / ₈	5 ⁵ / ₈	4 ¹ / ₄	—

1) Koers van 2 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
29 April 1930	2.487 ¹ / ₁₀	12.07 ¹ / ₈	59.32 ¹ / ₂	9.74 ³ / ₄	34.69 ¹ / ₂	100 ¹ / ₁₆
30 „ 1930	2.487 ¹ / ₁₀	12.07 ⁷ / ₈	59.31 ¹ / ₂	9.74 ³ / ₄	34.68	100 ¹ / ₁₆
1 Mei 1930	2.487 ¹ / ₁₀	12.07 ⁷ / ₈	59.31	9.74 ³ / ₄	34.67 ¹ / ₂	100 ¹ / ₁₆
2 „ 1930	2.489 ¹ / ₁₀	12.08 ¹ / ₈	59.32 ¹ / ₂	9.75 ¹ / ₈	34.67 ¹ / ₂	100 ¹ / ₁₆
3 „ 1930	2.48 ¹ / ₅	12.07 ⁷ / ₈	59.31	9.75 ¹ / ₈	34.67	100 ¹ / ₁₆
5 „ 1930	2.48 ¹ / ₅	12.07 ⁷ / ₈	59.30	9.75	34.66	100 ¹ / ₁₆
Laagste d.w.1)	2.489 ¹ / ₁₀	12.07	59.27	9.74	34.64	99 ¹⁵ / ₁₆
Hoogste d.w.1)	2.489 ¹ / ₁₀	12.08 ¹ / ₈	59.33 ¹ / ₂	9.75 ³ / ₄	34.70 ¹ / ₂	100 ¹ / ₁₆
28 April 1930	2.48 ¹ / ₅	12.07 ⁷ / ₈	59.32	9.74 ³ / ₄	34.70	100 ¹ / ₁₆
21 „ 1930	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	2.48 ¹ / ₅	12.10 ¹ / ₄	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
29 April 1930	48.17 ¹ / ₂	35.05	7.35 ³ / ₄	1.49	13.02 ¹ / ₂	30.76
30 „ 1930	48.17	35.05	7.36	1.49	13.02	30.90
1 Mei 1930	48.17	35.05	7.35 ³ / ₄	1.49	13.02	30.80
2 „ 1930	48.19	35.05	7.35 ³ / ₄	1.49	13.02 ¹ / ₂	30.79
3 „ 1930	48.17	35.05	7.35 ³ / ₄	1.49	—	—
5 „ 1930	48.14 ¹ / ₂	35.05	7.35 ³ / ₄	1.49	13.02	30.69
Laagste d.w.1)	48.12	35.00	7.34 ³ / ₄	1.48	13.01	30.60
Hoogste d.w.1)	48.20	35.10	7.36 ³ / ₄	1.50	13.03 ¹ / ₂	31.00
28 April 1930	48.17	35.05	7.35 ³ / ₄	1.49	13.01 ¹ / ₂	30.84
21 „ 1930	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	48.—	35.—	7.35	1.48	13.09	48.52 ¹ / ₂

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53¹/₄ en 7.21¹/₄.

Data	Stockholm *)	Kopen- hagen*)	Oslo *)	Helsing- fors 1)	Buenos- Aires 1)	Mont- real 1)
29 April 1930	66.80	66.52 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	6.25 ³ / ₄	96 ¹ / ₁₀	2.48 ¹ / ₁₆
30 „ 1930	66.80	66.52 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	6.25 ³ / ₄	95 ¹ / ₈	2.48 ¹ / ₁₆
1 Mei 1930	66.77 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	6.25 ³ / ₄	94 ¹ / ₂	2.48 ¹ / ₈
2 „ 1930	66.80	66.52 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	6.25 ³ / ₄	94 ¹ / ₂	2.48 ¹ / ₈
3 „ 1930	66.77 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	6.25 ³ / ₄	95 ¹ / ₂	2.48 ¹ / ₈
5 „ 1930	66.72 ¹ / ₂	66.50	66.52 ¹ / ₂	6.25 ³ / ₄	96 ¹ / ₂	2.47 ¹ / ₂
Laagste d.w.1)	66.70	66.45	66.45	6.24 ¹ / ₂	93 ¹ / ₂	2.47 ¹ / ₄
Hoogste d.w.1)	66.81	66.55	66.55	6.26 ¹ / ₂	97	2.48 ¹ / ₈
28 April 1930	66.77 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	66.52 ¹ / ₂	6.26	96 ¹ / ₂	2.48 ¹ / ₄
21 „ 1930	—	—	—	—	—	—
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 ¹ / ₂	105 ¹ / ₂	2.48 ¹ / ₄

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Mei 1930 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 ³ / ₄	12.07 ⁷ / ₈	3
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.31	5
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.74 ³ / ₄	2 ¹ / ₂
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.67 ¹ / ₂	3
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.93 ¹ / ₂	—
Zürich *)	100 „	48.—	48.17	3
Praag	100 Kronen	7.37 ¹ / ₄	7.35 ¹ / ₂	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.05	6
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.45	6
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.48	9
Sofia	100 Leva	48.—	1.80	10
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.40	6
Istanbul	Turksch £	10.93	1.18	—
Athene	100 Drachme	3.23	3.23	9
Milaan	100 Lira	13.09	13.02	6
Madrid	100 Peseta	48.—	30.80	5 ¹ / ₂
Lissabon	Escudo	2.68 ¹ / ₂	0.11 ³ / ₄	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.52 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂
Oslo *)	100 „	66.67	66.52 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂
Stockholm *)	100 „	66.67	66.77 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.90	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.85	7
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.75	6
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	48.—	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	66.75	8
Helsingfors	100 Finnrmk.	6.26 ¹ / ₂	6.25 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.85	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.30	5
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4878	2.48 ¹ / ₁₀	3
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.48 ¹ / ₁₀	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	1.18 ¹ / ₂	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0569 ¹ / ₂	0.94 ¹ / ₂	—
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.9080	0.91	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ¹ / ₂	0.29 ¹ / ₂	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.30 ¹ / ₂	6-7
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.39	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.49	—
Lima (Peru)	Sol	0.99	0.92	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.31 ¹ / ₂	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.4720	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.99 ¹ / ₂	—
Willemstad (Curaç.)	Gulden	1.—	101 ¹ / ₂	—
San José (C. Rica)	Colon	1.16	0.62	—
Guatemala	Quetzal	2.48 ¹ / ₄	2.50	—
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48 ¹ / ₄	2.45 ¹ / ₂	—
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.22 ¹ / ₄	—
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.91	0.89 ⁷ / ₈	6
Batavia	Gulden I.C.	1.—	1.00 ¹ / ₁₆	4 ¹ / ₂
Kobe	Yen	1.24	1.22 ⁷ / ₈	5.48
Hong Kong	Dollar	—	0.92	—
Shanghai	Tael	—	1.17	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.40	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.22	—
Bangkok	Baht	1.10	1.12 ¹ / ₂	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.20 ¹ / ₂	—
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 ³ / ₄	12.04 ³ / ₄	6
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.39	—
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney	£	12.10 ³ / ₄	11.34	—
en Brisbane	£	12.10 ³ / ₄	11.34	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 ³ / ₄	11.34	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud.

*) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg.

§) 1 Belga = 5 frank. 2) 1 Sol. = f 0.97¹/₂.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
29 April 1930	4,86 ⁹ / ₃₂	3,92 ³ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,25 ¹ / ₂
30 " 1930	4,86 ¹ / ₁₆	3,92 ³ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,26
1 Mei 1930	4,86 ³ / ₁₆	3,92 ³ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,25 ¹ / ₂
2 " 1930	4,86 ¹ / ₁₆	3,92 ³ / ₈	23,87	40,24
3 " 1930	4,86 ⁹ / ₃₂	3,92 ³ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,24 ¹ / ₂
5 " 1930	4,86 ⁵ / ₃₂	3,92 ³ / ₈	23,87 ¹ / ₂	40,26 ³ / ₈
6 Mei 1929	4,85 ¹ / ₄	3,90 ⁷ / ₈	23,71 ³ / ₈	40,21 ³ / ₈
Muntpariteit ..	4,8667	3,90 ⁷ / ₈	23,81 ¹ / ₂	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	19 Apr. 1930	26 Apr. 1930	28 April 1930 Laagste	3 Mei '30 Hoogste	3 Mei 1930
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₁₆	97 ⁹ / ₁₆	97 ¹ / ₂
Athene	Dr. p. £	375	375	374 ³ / ₈	375 ³ / ₈	375
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈
Budapest ...	Pen. p. £	27.82 ¹ / ₂	27.84	27.79	27.85	27.80 ¹ / ₂
Buenos Aires	d. p. \$	43 ¹³ / ₃₂	43 ¹³ / ₃₂	42 ¹¹ / ₁₆	43 ⁹ / ₁₆	43 ¹ / ₂
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 ⁵⁶ / ₆₄	1/5 ⁵⁶ / ₆₄	1/5 ²⁷ / ₃₂	1/5 ⁷ / ₈	1/5 ⁵⁶ / ₆₄
Constantin ..	Piast. p. £	1.025	1.025	1.025	1.025	1.025
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/6 ³ / ₈	1/6 ³ / ₈	1/6	1/6 ³ / ₈	1/6 ³ / ₈
Kobe	Sh. p. yen	2/0 ³ / ₈	2/0 ³ / ₈	2/0 ¹¹ / ₃₂	2/0 ¹¹ / ₃₂	2/0 ³ / ₈
Lissabon	Escu. p. £	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₈	108 ³ / ₈	108 ¹ / ₂
Mexico 1)....	\$ per £	10.25	10.20	10.10	10.35	10.25
Montevideo ..	d. per £	45 ⁷ / ₈	45 ¹ / ₂	45 ¹ / ₈	46	45 ³ / ₈
Montreal ...	\$ per £	4.86 ⁵ / ₃₂	4.86 ³ / ₃₂	4.86 ¹ / ₃₂	4.87 ¹ / ₈	4.86 ³ / ₃₂
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	5 ²⁵ / ₃₂	5 ²⁷ / ₃₂	5 ²⁷ / ₃₂	5 ⁶⁷ / ₆₄	5 ⁷ / ₈
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/11 ¹ / ₂	1/11 ¹ / ₂	1/10 ¹ / ₂	1/11 ¹ / ₂	1/11 ³ / ₈
Singapore ...	id. p. \$	2/3 ⁴⁷ / ₆₄	2/3 ²⁷ / ₆₄	2/3 ²¹ / ₃₂	2/3 ¹ / ₈	2/3 ⁴⁷ / ₆₄
Valparaiso 2)	\$ per £	39.92	39.93	39.92	39.94	39.93
Warschau ..	Zl. p. £	43 ³ / ₈	43 ¹ / ₄	43 ³ / ₁₆	43 ⁷ / ₁₆	43.35 ¹ / ₂

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Londen 1) (N.York 2)		Londen	
28 April 1930 ..	19 ¹¹ / ₁₆	42 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₂
29 " 1930 ..	19 ¹¹ / ₁₆	42 ¹ / ₂	84/11 ¹ / ₂
30 " 1930 ..	19 ¹ / ₈	42 ¹ / ₈	84/11 ¹ / ₂
1 Mei 1930 ..	19 ¹ / ₂	42 ¹ / ₂	84/11
2 " 1930 ..	19 ³ / ₈	42 ¹ / ₈	84/11 ¹ / ₂
3 " 1930 ..	19 ³ / ₈	42 ¹ / ₄	84/11 ¹ / ₂
4 Mei 1929 ..	25 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₈	84/11 ¹ / ₂
27 Juli 1914 ..	24 ¹ / ₁₆	59	84/11

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 April 1930	30 April 1930
Saldo bij de Ned. Bank	—	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 749.082,71	f 37.237,78
Voorschot op ultimo Mrt. 1930 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en op de Rijksinkomstenbelasting	" 34.273.786,11	" 34.273.786,11
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 40.111.599,99	" 42.119.344,62
Id. aan Suriname	" 11.264.242,76	" 11.273.869,89
Id. aan Curaçao	" 1.934.226,72	" 1.947.300,96
Kasvoord. weg. creditverst. afh. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderp.	" 118.326.677,66	" 117.958.331,94
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 16.621.648,80	" 23.372.651,26
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 1)	—	—
Vordering op andere Staatsbedrijven 1) ..	" 14.200.133,16	" 14.580.133,16
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt ..	f 1.385.782,753	f 10.430.228,64
Voorschot door de Ned. Bank inrek. courant verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	" 124.875.000,—	" 124.875.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 62.240.000,—	" 62.240.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop	" 7.422.408,50	" 6.987.884,—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	" 70.940,81	" 136.372,87
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 28.085.922,26	" 36.008.016,61
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	—	—
Id. aan diverse instellingen 1)	" 8.388.999,56	" 8.423.766,65

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	26 April 1930	3 Mei 1930
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	f 39.596.000,—	f 43.651.000,—
Schatkistpromessen	—	—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 32.359.000,—	" 31.398.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 3.934.000,—	" 3.182.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 1.016.000,—	" 1.012.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	" 29.561.000,—	" 31.871.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 5 Mei 1930

Activa.		
Binnenl. Wis. Hfdbk. f	39.094.518,57	
sels, Prom. Bijbnk. "	917.758,90	
enz. in disc. Ag.sch. "	13.225.458,82	f 53.237.736,29
Papier o. h. Buitent. in disconto		" —
Idem eigen portef. f	224.307.854,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "		" 224.307.854,—
Beleeningen		
Hfdbk. f	57.583.111,05	
incl. vrach. Bijbnk. "	13.070.206,04	
in rek.-crt. Ag.sch. "	59.300.955,59	
op onderp. f	129.954.272,68	
Op Effecten	f 128.099.516,01	
Op Goederen en Spec. "	1.854.756,67	" 129.954.272,68
Voorschotten a. h. Rijk		—
Munt en Metaal		
Munt, Goud	f 64.899.770,—	
Muntmat., Goud ..	" 367.023.308,64	
	f 431.923.078,64	
Munt, Zilver, enz. "	25.569.264,42	
Muntmat., Zilver ..	—	" 457.492.343,06 1)
Belegging 1/8 kapitaal, reserves en pensioenfonds		" 25.632.627,23
Gebouwen en Meub. der Bank		" 5.200.000,—
Diverse rekeningen		" 45.128.466,95
	f 940.953.300,21	
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	" 7.106.550,55	
Bijzondere reserve	" 8.000.000,—	
Pensioenfonds	" 6.613.844,28	
Bankbiljetten in omloop	" 865.573.505,—	
Bankassigtiën in omloop	" 352.232,57	
Rek.-Cour. { Het Rijk f	997.110,37	
saldo's: { Anderen "	12.248.492,66	" 13.245.603,03
Diverse rekeningen		" 20.061.564,78
	f 940.953.300,21	
Beschikbaar metaalsaldo	f 105.409.211,60	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "	263.523.025,—	
1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18.		

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo 1)	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
5 Mei '30	64.900	367.023	865.574	13.598	105.409	52
28 April '30	64.910	367.023	829.429	18.873	118.157	54
22 " '30	64.916	367.023	812.804	16.676	124.864	55
14 " '30	64.921	367.023	815.200	18.040	123.953	55
7 " '30	64.929	367.023	819.893	13.253	125.308	55
31 Maart '30	64.938	367.023	836.561	14.119	119.117	54
6 Mei '29	66.225	370.817	850.429	16.717	110.467	53
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
5 Mei 1930	52.238	—	129.954	224.308	45.128
28 April 1930	52.105	—	93.169	213.210	47.368
22 " 1930	51.647	—	94.744	210.071	43.320
14 " 1930	51.163	—	99.044	209.348	35.054
7 " 1930	51.486	—	104.192	204.394	31.940
31 Maart 1930	51.593	—	119.660	204.207	29.956
6 Mei 1929	143.035	—	134.148	121.744	41.604
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCH-BANK.

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
29 Maart 1930 ..	810 ³	1.478	700	1.035	381
22 " 1930 ..	821 ³	1.303	596	1.046	392
15 " 1930 ..	846 ²	1.450	682	1.050	407
8 " 1930 ..	880 ²	1.515	628	1.042	397
30 Maart 1929 ..	831	1.664	662	1.031	345
5 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitp. der activa. 2) f 100.000 bij de Ned. Bank gedep.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
3 Mei 1930	168.700		272.500	49.100	40.060
26 Apr. 1930	169.300		269.400	52.200	40.660
19 " 1930	169.700		271.800	42.700	43.900
5 Apr. 1930	138.815	31.136	269.985	44.078	44.326
29 Mrt. 1930	139.153	29.976	270.248	38.913	45.464
22 " 1930	139.162	28.316	273.080	36.952	43.466
15 " 1930	138.937	27.489	281.597	30.057	41.764
4 Mei 1929	162.201	22.353	302.791	35.336	49.304
5 Mei '28	174.446	18.638	304.994	39.893	124.463
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Deleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
3 Mei 1930		148.300		***	52
26 Apr. 1930		147.600		***	53
19 " 1930		139.000		***	54
5 Apr. 1930	8.699	30.870	52.948	40.155	54
29 Mrt. 1930	8.780	31.004	53.621	31.844	55
22 " 1930	8.979	32.672	57.674	34.073	54
15 " 1930	9.106	31.936	61.055	33.235	53
4 Mei 1929	8.029	26.941	76.457	42.297	55
5 Mei 1928	13.417	20.004	64.380	60.324	56
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
30 April 1930	164.284	358.822	64.520	6.755	9.999
23 " 1930	163.843	362.184	60.703	6.804	10.274
16 " 1930	160.788	361.322	58.501	6.386	10.443
9 " 1930	160.781	359.250	60.579	6.288	11.063
2 " 1930	157.125	357.265	58.924	10.310	12.706
26 Maart 1930	155.997	352.304	62.840	6.111	13.301
1 Mei 1929	158.766	361.371	56.845	9.286	15.784
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits			Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts	Reserve	
30 Apr. '30	59.238	21.002	66.162	36.561	65.462	52 ²⁹ / ₃₂
23 " '30	58.053	17.314	66.011	35.779	61.659	51 ²⁸ / ₃₂
16 " '30	58.283	14.799	65.816	36.303	59.467	50 ¹⁵ / ₁₆
9 " '30	55.862	15.168	65.251	36.657	61.531	52 ¹ / ₂
2 " '30	54.022	18.422	62.834	37.358	59.860	50 ¹³ / ₃₂
26 Mrt. '30	44.767	18.787	54.874	35.917	63.693	58 ³ / ₃₂
1 Mei '29	45.352	10.939	60.689	38.474	57.395	52 ² / ₃₂
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarv. op het buitent.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
25 Apr. '30	42.351	282	6.902	24.440	18.736	2.592	3.200
18 " '30	42.334	279	6.938	23.520	18.756	2.623	3.200
11 " '30	42.325	274	6.898	23.447	18.750	2.652	3.200
4 " '30	42.358	269	6.913	23.868	18.758	2.697	3.200
26 Apr. '29	35.788	732	8.544	24.992	18.539	2.283	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
25 Apr. '30	5.395	1.701	70.770	3.723	2.831	8.007
18 " '30	5.395	1.627	70.900	3.378	2.923	7.050
11 " '30	5.395	1.742	71.245	3.516	3.006	6.739
4 " '30	5.395	1.823	71.576	3.518	3.007	6.798
26 Apr. '29	5.930	1.560	62.848	5.568	6.308	7.283
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitent. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
30 April 1930	2.565,5	149,8	327,4	1.939,1	135,5
23 " 1930	2.557,1	149,8	354,9	1.630,5	55,4
15 " 1930	2.550,1	149,8	357,4	1.765,7	67,4
7 " 1930	2.544,4	149,8	350,3	2.027,0	56,3
31 Mrt. 1930	2.495,9	149,8	386,6	2.052,7	201,3
30 April 1929	1.891,6	172,7	99,3	2.790,2	262,1
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
30 April 1930	93,1	580,7	4.664,2	536,5	162,0
23 " 1930	93,1	627,7	4.109,9	732,5	158,8
15 " 1930	93,1	606,6	4.308,7	638,3	160,3
7 " 1930	93,1	511,6	4.567,4	519,4	159,5
31 Mrt. 1930	93,1	529,8	4.805,6	456,6	152,9
30 April 1929	92,9	535,4	4.631,5	585,1	290,6
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	94,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 30, 23, 15, 7 April, 31 Mrt. '30, 30 April '29, resp. 18; 71; 56; 45; 19; 9 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a.d. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in wissels op het buitent.						Schatkist	Partic.
1 Mei 1930	1195	654	45	827	46	314	2.932	27	87
24 Apr.	1183	615	45	829	29	314	2.877	23	82
16 " 1930	1183	635	45	841	41	314	2.896	40	88
10 " 1930	1182	613	45	829	40	314	2.902	19	70
3 " 1930	1182	586	45	834	49	310	2.868	55	51
2 Mei ¹⁾ 1929	962	455	44	720	53	342	2.408	25	45

¹⁾ 1929.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
16 Apr. '30	3.031,5	1.729,3	177,4	213,8	302,4
9 " '30	3.037,3	1.745,8	184,1	226,2	267,0
2 " '30	3.021,7	1.745,1	187,2	241,1	301,3
26 Mrt. '30	3.051,0	1.769,7	191,1	206,8	256,5
19 " '30	3.036,0	1.736,9	185,1	205,6	185,0
12 " '30	3.039,2	1.709,9	183,7	266,3	256,5
17 Apr. '29	2.779,5	1.358,6	176,5	994,3	141,0

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
16 Apr. '30	535,4	1.547,9	2.443,1	174,2	75,9	80,4
9 " '30	527,3	1.558,3	2.395,5	174,2	76,8	81,5
2 " '30	530,4	1.576,1	2.443,0	174,2	75,1	79,8
26 Mrt. '30	529,0	1.572,9	2.388,5	174,3	77,0	81,8
19 " '30	561,4	1.583,7	2.319,5	172,2	77,7	82,5
12 " '30	514,1	1.609,0	2.381,4	172,2	76,2	80,8
17 Apr. '29	161,4	1.653,2	2.379,8	155,1	68,9	73,3

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
9 Apr. '30	75	16.829	5.731	1.714	20.483	7.102
2 " '30	82	16.918	5.721	1.739	20.638	7.088
26 Mrt. '30	47	16.885	5.678	1.719	20.528	7.085
19 " '30	51	16.847	5.667	1.653	20.331	6.975
12 " '30	95	16.704	5.528	1.733	20.100	6.948
10 Apr. '29	706	16.454	5.939	1.672	20.099	6.789

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

6 Mei 1930.

De stemming aan de tarwemarkt was in de afgelopen week gedrukt en over het algemeen was de vraag verre van levendig, terwijl de zaken, welke werden afgesloten, zich bepaalden tot spoedig verwachte partijen, welke door de molens werden gekocht om in de dadelijke behoefte te voorzien. Voor latere verscheping bestaat weinig attentie en onder de tegenwoordige omstandigheden worden er weinig zaken afgesloten door den handel, omdat die niet gelooft dat in de eerste toekomst prijsverbetering zal intreden. De omstandigheden, welke voor de molens de reden waren om geen tarwe over te koopen en alleen voor de onmiddellijke behoefte, zijn in hoofdzaak dezelfde gebleven en bestaan uit de blijvend groote voorraden in Noord-Amerika, de goede vooruitzichten van de te velde staande wintertarwe en de gunstige omstandigheden, waaronder de uitzaai van zomertarwe plaats vindt. In Duitsland is de verordening, dat 50 % inlandsche tarwe bij het malen van tarwe moet worden gebruikt, ook gedurende de maand Mei gehandhaafd, niettegenstaande van de zijde der molens daartegen is geageerd, omdat gevreesd wordt, dat de prijzen van inlandsche tarwe in Duitsland overmatig zullen worden opgedreven wegens het verminderen der voorraden van oude tarwe. Na de laatste verhoogingen van het invoerrecht op buitenlandsche tarwe, is de vraag voor nieuwe aanvoeren in Duitsland sterk verminderd. Vóór de nieuwe verhoogingen in werking traden, zijn aanzienlijke hoeveelheden ingevoerd en voorloopig schijnen de aanwezige voorraden voldoende te zijn om in de behoefte van buitenlandsche tarwe te voorzien. Wanneer deze voorraden zijn uitgeput, zal Duitsland echter weer als koper moeten optreden. In Italië zijn de tarwevoorraden van den ouden oogst langzamerhand aanmerkelijk kleiner geworden en vóór de nieuwe oogst binnenkomt, moet buitenlandsche tarwe worden gekocht. In de afgelopen week was Italië ook vrij geregeld als koper aan de markt en men mag verwachten, dat dit land voort zal gaan geregeld als koper op te treden tot de nieuwe oogst zal zijn binnengehaald. Frankrijk voert nog steeds geregeld tarwe uit naar omliggende landen. De wereldverschepingen van tarwe waren gedurende de laatste week zeer klein en de voorraden in Engeland zijn geleidelijk vrij aanzienlijk verminderd. In de afgelopen week is een schatting gepubliceerd door de Argentijnsche regering van de laatste tarweopbrengst, welke een iets lager cijfer gaf dan de vorige schatting. De opbrengst wordt nu geraamd op 17.204.000 quarters tegen een vorige raming van 17.512.000 quarters tegen een opbrengst in het vorige jaar van 38.479.000 quarters. In handelskringen meent men, dat het door de Argentijnsche regering gepubliceerde cijfer kleiner zal blijken te zijn dan in werkelijkheid is geogst en de kleine verlaging der schatting heeft op de markt geen invloed gehad. De uitvoeren van Argentinië blijven beperkt en zullen dit vermoedelijk in de toekomst ook wel blijven. Ook lagere cijfers van particuliere oogstramingen van wintertarwe in de Vereenigde Staten hebben geen verhoging der prijzen aan de Amerikaanse termijnmarkten veroorzaakt. Het gemiddelde van verschillende schattingen door oogstexperts bedraagt op het oogenblik 543 miljoen bushels, terwijl het verloren gegane percentage op 10,5 % van de bebouwde oppervlakte wordt geschat. Men is van meening, dat de experts tot de bovengenoemde schatting van de opbrengst zijn gekomen, toen veel klachten over droogte in de Vereenigde Staten werden gehoord, aan welke droogte sedert een einde is gekomen, en dat dientengevolge op betere resultaten mag worden gerekend dan de laatste schattingen zouden doen vermoeden. In de afgelopen week heeft het in de meeste wintertarwe verbouwende streken in de Vereenigde Staten sterk geregend en vooral in die streken, waar het sterkst over droogte werd geklaagd. In het zomertarwegebied en in Canada vindt de uitzaai onder zeer gunstige omstandigheden plaats en in de Vereenigde Staten is men zelfs met deze werkzaamheden voor een groot gedeelte reeds gereed

gekomen. Ook in Canada vorderen zij goed en is men daarmee ongeveer 14 dagen vroeger dan in het vorige jaar. Gedurende geruimen tijd is gesproken over droogte in het Noord-Westen van de Vereenigde Staten en Canada, doch sedert is er voldoende regen gevallen om goede verwachtingen te koesteren over het ontkiemen en opkomen van het graan. Tengevolge van de beperkte vraag in Europa verminderen de voorraden in Noord-Amerika slechts langzaam en de prijzen aan de termijnmarkten ondervinden daarvan den terugslag, evenals van de goede vooruitzichten van den nieuwen oogst. Verder is de tarweoogst in Engelsch-Indië dit jaar van grooteren omvang geweest dan in de laatste jaren het geval was, zoodat een overschot voor uitvoer beschikbaar zal zijn. Reeds werden zaken in Indische tarwe afgesloten en, hoewel geen groote verschepingen verwacht kunnen worden, oefent het aanbod een drukkenden invloed, ook omdat Indië niet als koper zal optreden van andere tarwe, zooals in vorige jaren het geval was. Aan de termijnmarkt te Chicago zijn de prijzen voor den Mei-termijn $4\frac{1}{4}$ dollarcenten per 60 lbs. en voor Juli $5\frac{1}{2}$ dollarcenten gedaald. Te Winnipeg daalde de Mei-termijn $3\frac{1}{4}$ dollarcenten en de October-termijn $4\frac{3}{4}$ dollarcenten per 60 lbs. In Argentinië bleven de prijzen meer constant. De Mei-termijn sloot 10 cents per 100 KG. lager te Buenos Aires en 5 cents per 100 KG. lager te Rosario. Het aanbod van Plata-tarwe is vrij beperkt en vooral toen de prijzen in het einde der afgelopen week werden verhoogd, daalde dientengevolge de omzet aan de Europeesche markten. De Canadeesche tarwepool is geregeld met aanbiedingen aan de markt en ook Amerikaanse Hardwinter wordt op het oogenblik tot concurreerende prijzen aangeboden. In Europa staat de tarwe er goed voor en tot nog toe komen uit bijna alle landen gunstige berichten over wintertarwe, terwijl de uitzaai van zomertarwe onder gunstige omstandigheden plaats vindt. Deze gunstige omstandigheden in Europa dragen er ook toe bij, dat de stemming aan de tarwemarkt niet verbetert.

De omzetten in rogge blijven gering en de stemming is nog steeds gedrukt. De pogingen van de Duitsche regering om de roggeprijzen te verhoogen zijn, wat de naburige landen waarheen geëxporteerd wordt betreft, niet met succes kroond, want de prijs, waarvoor men Duitsch/Poolse rogge kon koopen, is weder gedaald en nog slechts weinig hooger dan het laagste niveau, waarop hij dit seizoen is geweest. De vooruitzichten van den nieuwen roggeoogst luiden over het algemeen gunstig en in Polen is de toestand volgens een officieel rapport beter dan het gemiddelde.

De vraag voor mais bleef in de afgelopen week gering en voor partijen, welke in de aankomsthavens aankwamen en opgeruimd moesten worden, konden slechts met moeite en tot lage prijzen koopers worden gevonden. Het aanbod van stoomende Plata-mais is weliswaar nog niet groot, doch bij de slechte vraag bleven de omzetten daarin gering en was het aanbod ruim voldoende. Tot nog toe zijn de verschepingen van Plata-mais van den nieuwen oogst niet groot geweest en ondervonden de aanvoeren in de Argentijnsche uitvoerhavens vertraging ten gevolge van regen. De prijzen aan de termijnmarkten van Argentinië hebben in de afgelopen week geen groote schommelingen ondergaan. Het slot van den Mei-termijn te Buenos Aires was 11 cents per 100 KG. en te Rosario 10 cents per 100 KG. lager dan een week geleden. Ook in Europa ondergingen de prijzen voor Plata-mais op spoedige zoowel als op latere posities slechts kleine veranderingen. Ter verscheping gedurende de zomermaanden wordt nog steeds door de tweede hand lager aangeboden dan door de eerste hand, doch ook in die posities zijn geen groote zaken te vermelden. Het aanbod van Donau-mais is niet dringend en afladers aan den Donau verlaagden hun vraagprijzen slechts matig. Ook in deze mais-soort worden weinig zaken gedaan en bij de gebrekkige consumptievraag gaan importeurs er slechts schoorvoetend toe over nieuwe contracten af te sluiten. Ook is het moeilijk voor stoomende partijen koopers te vinden en daarvoor zijn de prijzen gedaald tot beneden die, welke voor Juni en Juli

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	27 April 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	27 April 1930	Sedert 1 Jan. 1930	Overeenk. tijdvak 1929	1930	1929
Tarwe	14.516	455.008	563.244	—	11.430	49.355	466.438	612.599
Rogge	2.094	150.891	59.721	—	18.112	—	169.003	59.721
Boekweit	569	5.023	9.379	—	999	—	6.022	9.379
Mais	11.728	352.401	247.799	2.034	63.782	81.375	416.183	329.174
Gerst	4.371	181.314	148.864	196	16.337	1.521	197.651	150.385
Haver	1.891	76.863	74.015	150	2.152	2.029	79.015	76.044
Lijnzaad	1.016	24.210	52.016	956	100.176	126.911	124.386	178.927
Lijnkoek	45.39	62.753	78.540	—	—	150	62.753	78.690
Tarwemeel	1.885	32.333	33.729	469	10.735	11.094	43.068	44.823
Andere meelsoorten	667	7.154	6.732	—	—	—	7.154	6.732

aflading moeten worden betaald, zoodat de nog korten tijd geleden bestaande premie voor spoedige Donaumais geheel verdwenen is.

Ook voor gerst was de stemming in de afgelopen week gedrukt, hoewel de prijzen daarvoor ook geen belangrijke veranderingen hebben ondergaan en slechts enkele gulden per last op en neer gingen. Er bestaat geregeld voldoende aanbod van gerst van den Donau en van Argentinië, doch de zaken bleven van beperkten omvang. Niettegenstaande het hooge invoerrecht op gerst in Duitsland, blijft men daar geregeld gerst koopen, doch de omzettingen zijn vergeleken bij vroeger sterk achteruitgegaan. Gedurende langen tijd zijn er geregeld aanbiedingen in de markt geweest van Amerikaansche gerst, doch steeds waren de prijzen zooveel hooger dan die voor Donau- en Plata-gerst, dat er geen sprake was van exportmogelijkheid uit de Vereenigde Staten. Langzamerhand zijn de vraagprijzen voor Amerikaansche gerst verlaagd en op het oogenblik wordt ze aangeboden tot slechts enkele gulden boven die van concurrerende gerstsoorten. De mogelijkheid bestaat dus, dat binnenkort ook weer Amerikaansche gerst zal kunnen worden geïmporteerd, wanneer de prijzen daarvan nog eenigszins dalen. Aan de termijnmarkt te Winnipeg trad gedurende de afgelopen week een vrij belangrijke verlaging voor gerst in. Deze verlaging bedroeg 4 dollarcenten per 48 lbs. vergeleken bij de vorige week.

De prijzen voor Deutsche en Argentijnsche haversoorten zijn in de afgelopen week vrij aanzienlijk gedaald, vooral voor Deutsche haversoorten werden bijna dagelijks de prijzen verlaagd. Er bestaat voor haver echter weinig vraag, zoodat slechts kleine zaken tot stand kwamen, terwijl zij dan nog vaak dienden tot dekking van vroeger gedane verkoopen.

SUIKER.

In de afgelopen week waren de verschillende suikermarkten zeer flauw gestemd.

In Amerika gingen nogal belangrijke transacties om in ruwe Suiker tot ca. 1⁵/₈ d.c. & fr. New York. De termijnmarkt te New York gaf een flauw beeld te zien. De noteeringen brokkelden dagelijks af o.a. tengevolge van Mei likvidaties. Aan het einde der week trad eene lichte reactie in voor de latere maanden en luidden de noteeringen als volgt: Mei 1.52; Juli 1.54; Sept. 1.61; Dec. 1.70 en Mrt. 1.77, terwijl de laatste noteering voor Spot Centr. 3.30 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 75.000 tons, de versmeltingen 60.000 tons tegen 68.500 tons verleden jaar en de voorraden 410.000 tons tegen 553.300 tons.

De laatste Cuba statistiek luidt als volgt:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Cubaproductie	4.050.000	4.800.000	3.900.000
Consumptie	24.630	47.500	45.000
Weekontv. afscheephavens ...	136.495	166.503	130.091
Totaal sedert 1/1	2.361.370	3.382.376	2.640.767
Weekexport	157.210	135.640	109.768
Totale export sedert 1/1	768.446	2.013.144	1.324.149
Voorraad afscheephavens	1.754.164	1.511.416	1.325.601
Voorraad binnenland	1.502.760	1.370.124	1.204.233
Aantal werkende fabrieken ...	109	64	32

F. O. Licht publiceert zijne tweede raming voor het Europeesche bietenareaal, welke voor Tsjecho-Slowakije belangrijk lager luidt dan de eerste raming: nl. 237.000 tegen 260.000 HA.

Hieronder volgen de totalen, aangezien de cijfers voor de overige landen practisch ongewijzigd blijven:

	1930/31		1929/30
	2e raming		1ste raming
	HA.	HA.	HA.
Europa zonder Rusland	1.948.900	1.969.900	1.845.359
„ incl. Rusland	2.948.900	2.969.900	2.629.359
Europa zonder Rusland eene toename van 5.6 %			
„ incl. „ „ „ 12.2 %			

Deze cijfers komen ongeveer overeen met de raming van Dr. Mikusch, zoodat die in het laatste nummer der E.-S.B. gepubliceerd werd.

In Engeland was de markt loom en ging er zeer weinig om. De noteeringen op de Londensche termijnmarkt waren aan het einde der week 5¹/₄ d. lager dan de vorige week.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Duitsland 1/4	1.244.000	1.148.000	886.000
Tsjecho-Slowakije 1/4	518.000	522.000	623.000
Frankrijk 1/4	553.000	473.000	409.000
Nederland 1/4	220.000	229.000	146.000

België 1/4	160.000	171.000	142.000
Polen 1/4	426.000	345.000	200.000
V.K. 1/4 Geïmp. suiker	254.000	272.000	297.000
V.K. 1/4 Binnenl. suiker	61.000	41.000	28.000
Europa	3.436.000	3.201.000	2.731.000
V. S. Atl. havens 29/3	578.000	560.000	458.000
Cubaansche havens 29/3	1.412.000	1.298.000	1.203.000
Cuba binnenl. 29/3	1.560.000	1.260.000	1.200.000
Totaal	6.986.000	6.319.000	5.592.000

Op Java verkocht de Visp. uit den ouden oogst nog 9500 tons No. 16 en hooger tot f 9,— en ca. 13000 tons Superieur tot f 10,—.

Hier te lande verliep de markt eveneens in gedeprimeerde stemming. Evenals op de andere termijnmarkten, werd te Amsterdam een nieuw laagte-record behaald. Na eene kleine reactie sloot de markt met de volgende noteeringen: Mei f 9⁵/₈—³/₄; Aug. f 10—f 10¹/₈; Dec. f 10¹/₂—f 10³/₈ en Mrt. f 10⁷/₈—f 11¹/₈.

De omzet bedroeg deze week 10.600 tons.

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '29	Overeenkomstige periode	
	tot 25 April '30	1928/29	1927/28
Ontvangsten Gulf-Havens. }	8130	9025	7797
„ Atlant.Havens }	1188	1743	1215
Uitvoer naar Gr. Brittannië	3842	4112	4304
„ „ 't Vasteland etc.	1140	1356	879
„ „ Japan.....			

Vóorraden.

(In duizendtallen balen).

	25 April '30	Overeenkomstig tijdstip	
		1929	1928
Amerik. havens.....	1658	1428	1498
Binnenland	980	615	737
New York	100	158	135
New Orleans	419	262	343
Liverpool	372	673	590

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 30 April 1930.

De Amerikaansche katoenmarkt was op Donderdag en Vrijdag j.l. eenigszins vaster en ook basisprijzen trokken aan. Op Zaterdag en Maandag waren de noteeringen echter iets flauwer, totdat in het sluitingsuur j.l. Maandag prijzen weer eenigszins vaster werden tengevolge van het feit, dat New York hooger opende en loopende maandfutures op 8.22 d. sloten. Gisteren ging het grootste gedeelte van de stijging weer verloren en was het slot van Liverpool 7 tot 11 punten lager sedert het begin van den dag, terwijl New York na eenige fluctuaties met weinig verandering eindigde. Egyptische katoen is vast geweest en F. G. F. Sakellaridis noteerde verleden Donderdag 14.40, doch is sedert weer wat flauwer geworden. Locoverkopen in Liverpool daalden de vorige week tot 27.000 balen, waarvan meer dan de helft Amerikaansche; ongeveer een vierde Braziel- en Perukatoen en 5100 balen Egyptische. Ruim tweederden van dit laatste cijfer waren voor export bestemd. Ontvangsten in de havens van Amerika en ook exporten van Amerika zijn ruim 900.000 balen minder dan verleden seizoen.

De Amerikaansche garenmarkt is sedert de Paaschvacantie nog niet weer op dreef geweest. De vraag van den handel heeft voor de meeste soorten slechts betrekking op kleine hoeveelheden voor dringende behoefte. Desniettegenstaande rapporteerden niet weinig verkoopers gisteren flinke verkoopen van cops, terwijl ook in bundelgarens wat omging voor Madras. Naar getwijnde garens bestaat slechts weinig vraag. Egyptische spinners maken een slechten tijd door, daar orders slechts beperkt zijn tot dringende behoefte. Hier en daar worden bescheiden verkoopen genoemd, terwijl anderen constateeren, dat indeelingen tegen orders voor flinke gewichten zijn binnengekomen, doch dit waren uitzonderingen. De markt is aanzienlijk gedeprimeerd door de onlusten in India en de vooruitzichten zijn op het oogenblik verre van opwekkend voor producenten van garens, daar zelfs de verminderde productie groeter dan de afname schijnt te zijn en stocks neiging tot toename vertoonen.

De doekmarkt is nog in de doldrums en ieders aandacht richt zich voornamelijk tot de moeilijkheden van den toestand in Indië. De eigenaars van de Bombay Mills hebben hun slag geslagen en groote verkoopen tot stand gebracht. Daar staat

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in April de aanvoer geweest is als volgt:

	1930 balen	1929 balen	1928 balen
in Europa	1.189.000	1.124.000	1.066.000
„ Ver. Staten van Amerika ...	978.000	926.000	925.000
Totaal	2.167.000	2.050.000	1.991.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste vier maanden van het jaar bedroegen 8.466.000 balen tegen 7.884.000 balen in 1929 en 8.373.000 balen in 1928.

De Afleveringen in April waren:

	1930 balen	1929 balen	1928 balen
in Europa	999.000	901.000	982.000
„ Ver. Staten van Amerika ...	1.003.000	959.000	906.000
Totaal	2.002.000	1.860.000	1.888.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste vier maanden van het jaar waren 8.050.000 balen tegen 7.710.000 balen in 1929 en 7.883.000 balen in 1928.

Vanaf 1 Juli tot 1 Mei waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 18.505.000 balen tegen 17.687.000 balen in 1928/29 en 19.240.000 balen in 1927/28, terwijl de Afleveringen bedroegen 18.679.000 balen tegen 17.911.000 balen in 1928/29 en 18.884.000 balen in 1927/28.

De zichtbare voorraad was op 1 Mei in Europa 1.861.000 balen tegen 1.671.000 balen op 1 April. In Amerika bedroeg hij 850.000 balen tegen 875.000 balen op 1 April. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.711.000 balen tegen 2.546.000 balen op 1 April. Hij bedroeg op 1 Mei 1929 — 2.825.000 balen en op 1 Mei 1928 — 2.906.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 dezer 5.300.000 balen tegen 5.627.000 balen op 1 April en 5.217.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan het cijfer van 1 Mei nog niet bekend is, doch die op 1 April bedroegen 22.203.000 balen en op 1 Mei 1929 — 9.958.000 balen).

Rotterdam, 6 Mei 1930.

THEE.

Blijkens bericht van de Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederlandsch-Indië hebben de Britsch-Indische en Ceylon thee-producenten Vereenigingen het door de Vereeniging, in samenwerking met andere organisaties, bereikt resultaat ten aanzien van de beperking van den Nederlandsch-Indischen thee-oogst in 1930 met een hoeveelheid van bijna 10.000.000 Engelsche ponden ten opzichte van oogst 1929 definitief aangevaard, zoodat thans ook in Nederlandsch-Indië de beperking van den thee-oogst in werking treedt.

Door de thans in uitvoering komende beperkingsmaatregelen in Nederlandsch-Indië, Britsch-Indië en Ceylon, verwacht men in die landen gedurende 1930 een productie van in totaal 60.000.000 Engelsche ponden lager dan in het vorige jaar.

Tot nu toe is echter van deze beperking nog niet veel te bespeuren, doch dat kan ook niet. Immers in Britsch-Indië begint het nieuwe seizoen eerst in April, nadat gedurende den winter in Noordelijk Britsch-Indië nagenoeg geen thee wordt geproduceerd.

In Ceylon en Nederlandsch-Indië hebben vele ondernemingen uiteraard met de invoering der beperkingsmaatregelen gewacht, totdat definitief overeenstemming tusschen de betrokken producenten-vereenigingen was bereikt.

Het resultaat hiervan kan derhalve eerst tot uiting komen in de uitvoeren van Juli.

Wat den wereld-uitvoer van thee betreft, uitgezonderd dien van China, levert de jongste publicatie van de Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederlandsch-Indië wederom interessant materiaal.

Gedurende Januari-Februari werden uit alle productie-landen der wereld (behalve China) 50.551.000 KG. uitgevoerd tegen 50.472.000 KG. in 1929. Derhalve is er per ulto, Februari geen noemenswaardig verschil tusschen den wereld-uitvoer van dit en dien van het vorige jaar, terwijl de uitvoer per ulto, Januari l.l. nog ca. 2.000.000 KG. hooger was dan verleden jaar op hetzelfde tijdstip.

Volgens dezelfde bron bedroeg de thee-uitvoer van Japan gedurende Januari-Februari 450.000 KG. tegenover 430.000 in 1929.

Zuidelijk Britsch-Indië voerde gedurende het eerste kwartaal minder uit dan verleden jaar, t.w. 9.300.000 lbs. tegenover 11.500.000 lbs. in 1929.

De Amsterdamsche veiling van Donderdag j.l. had een eenigszins teleurstellend verloop, omdat hier de prijzen ook

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ²⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		THEE Afl. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 KG.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100	
£	%	¢ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	h.	%	cts.	%	cts.	%				
261.17/-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0			100,0	
290.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5			93,2	92,9
290.4/-	110,8	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	1/6,375	51,6	19,125	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9			95,4	89,5
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5			92,3	88,7
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4			93,5	90,4
296.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,375	98,0	47	76,6	81,25	96,2			96,1	89,6
289.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47	76,6	84	99,4			97,4	92,2
292.-/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	—			96,1	90,2
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,875	95,3	44,25	72,1	94,5	111,8			96,8	89,1
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,875	90,0	45,25	73,7	93	110,1			96,8	88,6
264.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6			97,4	88,9
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46	74,9	89,25	105,6			97,4	88,2
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46	74,9	84,5	100,0			98,7	87,9
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1			96,8	87,9
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,875	90,0	47	76,6	79	93,5			98,1	89,2
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-/9,375	26,3	16,875	90,0	47	76,6	74,25	87,9			98,7	90,5
230.13/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-/9	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6			98,1	91,2
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-/9,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7			98,7	89,8
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-/9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3			95,5	88,2
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-/9,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1			92,9	86,6
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-/8,5	23,9	15,875	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1			93,5	85,4
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-/8,8	24,7	14,625	78,0	53	86,4	73	86,4			94,2	80,1
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-/8,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6			95,5	85,1
228.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-/8,5	23,9	13,925	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5			95,5	84,8
222.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-/9,875	27,9	13,775	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4			94,2	84,6
222.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9			94,2	85,4
221.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1			94,8	85,8
207.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-/10,5	29,5	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9			92,9	83,9
197.5/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-/10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0			91,6	81,7
200.5/-	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	-/10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2			91,0	81,9
209.5/6	79,9	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	-/11	30,9	13,425	71,6	54	88,0	68,50	81,1			91,0	83,7
210.11/-	80,4	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	-/10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6			91,6	83,6
205.5/6	78,4	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	-/10,125	28,4	13,475	71,9	51,75	84,3	64	75,6			91,0	82,0
188.9/6	72,0	18,45	79,4	32,50	59,1	22,50	76,3	-/9,625	27,0	13,30	70,9	48,50	79,0	66	78,1			90,3	80,5
182.-/6	69,5	17,50	75,3	34,25	62,3	23,00	78,0	-/8,125	22,8	12,50	66,7	41,75	68,0	66,50	78,7			88,4	78,8
178.18/6	68,3	17,25	74,2	31,25	56,8	21,25	72,0	-/8	22,5	12,075	64,4	36,75	59,9	60,75	71,8			87,1	78,8
174.13/-	66,7	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	-/7,375	20,7	11,675	62,3	35	57,0	60,50	71,6			84,5	76,9
174.4/-	66,5	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	-/8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9			81,3	75,2
165.18/-	63,4	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	-/7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7			78,1	74,2
161.17/6	61,8	16,45	70,8	27,25	49,5	17,25	58,5	-/7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4			78,1	72,8
148.17/6	56,9	16,60 ⁵⁾	71,4 ⁵⁾	28,00 ⁶⁾	50,9 ⁶⁾	17,75 ⁶⁾	60,2	-/6,875	19,3	10,00	53,3	35	57,0	56,75 ⁶⁾	67,2 ⁶⁾				

¹⁾ De huidige officiële noteringswijze (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche. ²⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan. 1928) jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. ³⁾ 2 Mei ⁴⁾ 1 Mei.

voor gebroken soorten eerder lager liepen, terwijl Londen hogere prijzen te zien gaf. Voor een deel is dit toe te schrijven aan het feit, dat in Amsterdam veel meer bladthee wordt geveild, waarvoor de vraag thans zeer is beperkt.

De totale middenprijs liep van 59 cts. terug tot 56³/₄ cts. Aangezien de statistische positie verbeterd is, is het te hopen, dat het keerpunt ten goede niet lang meer op zich zal laten wachten.

STEENKOLEN.

De verschillende markten zijn in hoofdzaak in één doen gebleven. Evenementen van eenig belang zijn niet voorgekomen. Er is weinig vraag en de prijzen toonen nog steeds een neiging tot afbrokkelen.

Deze zijn:

Northumberland Ongezeefde	/	9,75
Durham Ongezeefde	,,	10,50
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	,,	12,65
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	,,	10,25
Yorkshire gewasschen Singles	,,	10,—
Westfaalsche Veförder	,,	12,35
„ Vlamstukken I	,,	13,50
„ Smeenootjes	,,	13,—
„ Gasvlamforder	,,	12,25
„ Gietcokes	,,	16,50
Hollandsche Eierbriketten	,,	15,—

alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam / 11,35.

Markt weifelend.

IJZER.

De Continentale exportmarkt voor gietijzer is bij voortdurend zwak gestemd. In Frankrijk is de omvang van de vraag iets kleiner geworden. Desondanks is de toestand in het algemeen nog bevredigend.

De overheersende trek van de Cleveland markt is nog steeds de terughoudendheid van de verbruikers.

De positie van de staalmarkt is vrijwel ongewijzigd. Er viel eenige opleving te constateeren, speciaal door grootere vraag van Engelsche verbruikers, doch overigens is er zeer weinig handel.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Terwijl de vrachtcijfers een kleine verbetering toonden, bleef de vraag naar scheepsruimte van alle havens zeer gering en de moeilijkheden om te verkoopen werden wel het best geïllustreerd door de voorkeur die bevrachters geven aan scheepsruimte voor gedeeltelijke ladingen.

Van *Montreal* accepteerde een zeer prompte boot van 32.000 qtrs. 2/- per qtr. naar het Bristol Kanaal, terwijl een kleinere boot per begin Mei 2/3 heeft verkregen. De meeste vraag was evenwel naar de Middellandsche Zee, waarheen een lading per begin Mei bevracht werd naar bepaalde loshavens op basis van \$ 0,12 en een Juni lading tegen dezelfde vracht doch met de optie Rotterdam of Antwerpen tegen \$ 0,09. Naar Griekenland werd voor een lading per tweede helft Mei 2/9 per qtr. betaald. Aan het einde der week was het alleen nog mogelijk partijen te boeken op basis van \$ 0,08¹/₂ naar Rotterdam of Antwerpen en \$ 0,12 naar bepaalde havens West-Italië. Een boot per Mei werd voor een volle lading naar de Middellandsche Zee aangeboden tegen \$ 0,12, doch kreeg tot dusver geen tegenofferte.

De *Northern Range* bleef lusteloos; een prompte lading naar Birkenhead en/of Swansea tegen 2/- is de eenige lading, die in uitzicht gesteld werd. Van *Portland* werd een gedeeltelijke lading gesloten naar Antwerpen of Rotterdam per eerste helft Mei tegen \$ 0,08¹/₂; er is eenige vraag naar verdere ruimte op dezelfde basis.

Van de *Noord-Pacific* was, voor zoover graan betreft, geen vraag naar tonnage.

La Plata. De betere vraag en de hogere vrachtcijfers, een week geleden gerapporteerd, zijn van korten duur geweest. Practisch gesproken waren er aan het einde van de vorige week geen orders aan de markt; het aantal afsluitingen was al zeer gering. Van de Bovenrivier naar de volle range U.K./Continent of Noord-Spanje werd 16/6 betaald, met de optie van een 2e haven Noord-Spanje tegen 1/6 extra, terwijl twee booten, 5200 ton, 10% en 6600 ton, 10%, van de Bovenrivier naar U.K./Continent met opties werden afgesloten op basis van resp. 13/- en 13/6. Er is vrij veel prompte tonnage, waarvoor de vooruitzichten alles behalve bemoedigend zijn.

Suiker van West-Indië. De vraag naar scheepsruimte is belangrijk afgenomen en de vrachten zijn gemakkelijker. Van

Cuba naar U.K./Continent werd 14/3 betaald voor een boot van 7500 ton per Mei. Het beste vrachtcijfer dat voor verschepping van Mei tot Juli in uitzicht gesteld werd is 14/-. Een buitengewoon groote lading van 12.000 ton, 5%, werd afgesloten van 1/3 havens Cuba naar U.K./Continent (2 loshavens) voor verschepping tweede helft Mei tegen 14/-. Voor kleine booten in alle posities is geen belangstelling. De vracht voor ladingen van ca. 3000 ton van San Domingo naar U.K./Continent voor Mei en Juni lading is 14/6 tot 15/-. Van Pernambuco werd voor een lading van 7500 ton naar Londen en/of Liverpool per Mei/Juni 12/6 betaald naar één en 13/6 naar beide havens.

Salpeter van Chili. Er was een weinig meer vraag naar tonnage voor volle ladingen; voor twee prompte booten van 5700 ton maximum en 9000 ton, 10%, werd 21/- betaald naar Alexandrië, terwijl voor een verdere lading van 6/6500 ton naar Leningrad of Odessa per 15/25 Mei de betrekkelijk goede basis-vracht van 25/- betaald werd. Voor lijnruimte is, jammer genoeg, nog steeds geen vraag.

Van *Burma* bleef de geringe vraag aanhouden. Voor een 8000 tonner per 2/9 Mei moesten bevrachters de betrekkelijk goede vracht van 19/6 betalen naar Gdynia met de optie Antwerpen/Hamburg tegen 18/6. De eenige lading, die nu genoteerd wordt is per midden Mei naar Nederland, tegen 17/- à 17/6.

Donau en Zwarte Zee. De vraag van den Donau is minder goed en de afsluitingen die tot stand kwamen, waren tegen lager cijfers. Voor een handige boot per Mei/Juni naar Antwerpen of Rotterdam werd 14/3 betaald, optie Antwerpen/Hamburg 14/9 en optie 3 Deensche havens 18/6. Ook de Zwarte Zee is kalm; afsluitingen werden in de afgelopen week niet gedaan. De vracht naar het Continent is nominaal 10/6. Voor kolen van Mariupol/Theodosia/Nicolaieff naar Kaap Hatteras/Montreal Range werd 12/9 betaald voor Juni/Juli lading, terwijl een lading Manganese erts per Mei naar Philadelphia/Baltimore/Norfolk of Newport News werd afgesloten tegen \$ 3,25.

Middellandsche Zee. Voor vroege posities is de markt zeer flauw en er zijn geen teekenen, die op eenige verbetering wijzen. Voor Juni is iets meer vraag, doch er is voldoende tonnage om hieraan te voldoen. In sommige gevallen gingen de vrachten iets naar beneden. Afgesloten werden o.m. de volgende erts-ladingen: Huelva/Rotterdam 4/9, Almeria Pier/Rotterdam of Vlaardingen 4/3, Middlesbrough 6/9; Sagunto/Herrenwijk 6/-; Follonica/Stettin 6/- Bona/Rotterdam of Vlaardingen 4/1¹/₂, Dublin 7/6; La Goulette/Tyne Dock 6/3; Les Falaises/Cardiff 5/7¹/₂, Barrow 6/7¹/₂, Port Beira/Jarrow 5/9, Benisaf/Ardrossan 6/- en Melilla/IJmuiden 5/-, terwijl slechts een afsluiting van fosphaat gerapporteerd wordt: Sfax/Rouaan 6/-.

Noord-Spanje. Ook van deze markt kan geen verbetering gemeld worden. Er is schaarschte aan orders voor alle posities. Afgesloten werd: Bilbao/Rotterdam 4/6, Tyne Dock 5/- en Povera/Rotterdam of Vlaardingen 5/-, optie Emden 5/3.

Kolen van U.K. De vraag naar kolen toont geen teekenen van verbetering en inderdaad zijn verschillende mijnen stopgezet, terwijl andere hun productie moesten beperken. Alhoewel de hoeveelheid opgelegde tonnage iets vergroot is, blijft er nog altijd voldoende scheepsruimte beschikbaar om aan de behoefte van verscheppers te voldoen; de vrachten toonen derhalve geen verbetering. Naar Zuid-Amerika waren de vrachten eerder iets lager, niettegenstaande de thuisvrachten ook gemakkelijker zijn. De volgende afsluitingen kwamen o.m. tot stand: van Zuid-Wales Rouaan 3/3, Gibraltar 5/9, Genua 6/-, Haiffa 8/3, Alexandrië 7/9, Port Said 7/6, Las Palmas 7/6, Rio 12/- en Buenos Aires 13/6. Van de Oostkust: Stockholm 4/9, Kotka 4/4¹/₂, Helsingfors 4/6, Aarhus 4/6, Rotterdam 3/3, Rouaan 3/4¹/₂, Algiers 7/3, Genua 6/9, Port Said 7/6 en Quebec of Montreal 6/6.

RIJNVAART.

Week van 21 April t/m. 3 Mei 1930.

De aanvoeren van zeezijde bleven ongewijzigd. De stemming bleef lusteloos. Bij weinig vraag bleef scheepsruimte overvloedig beschikbaar. De ertsvracht naar de Ruhrhavens bleef onveranderd genoteerd op /0.17¹/₂—/0.27¹/₂ per last met resp. 4 en 8 losdagen. Voor den Bovenrijn was er eveneens weinig vraag. Voor ruwe producten bedroeg de vracht ca. /0.60 per last. In daghuur werd niets bevracht. Het sleeploon werd genoteerd volgens het 27¹/₂ Cts. tarief. De waterstand, afwisselend wassend en vallend, bleef gunstig; naar den Bovenrijn werd op ca. 2.40 ad 2.50 M. en naar den Benedenrijn op vollen diepgang afgeladen.

In de Ruhrhavens onderging de algemeene situatie geen wijziging. De vracht voor exportkolen bleef onveranderd genoteerd op MK. 0.60 per ton inclusief sleeploon voor Rotterdam.